ADALET ve KALKINMA PARTİSİ
T.B.M.M. Grup Başkanlığı
Tarih : 9/3/2023
Sayı : 256

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ekte sunulmaktadır.

Gereğini arz ederiz.

Mustafa ARSLAN **Tokat Milletvekili**	**İbrahim YURDUNUSEVEN** **Afyonkarahisar Milletvekili**
	Zeynep Yıldız Ankara Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI		
Tali Komisyon		
Esas Komisyon	**Adalet**	
Tarih: **09 Mart 2023**		Esas No: **2/4997**

TBMM
KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LIĞI
09 Mart 2023
Numara:

TBMM
GENEL EVRAK
09 Mart 2023
No : 1182822

Şamil Ayrım
1st. MV

İsmail Tamer
Kayseri MV

Belgin Uygur
Balıkesir MV

İsmail Kaya
İstanbul MV

Mehmet Mehdi Eker
Diyarbakır MV.

Cemil Yaman
Kocaeli MV.

Hacı Özkan
Mersin MV.

Ebubekir Bal
D. Bakır MV

Ahmet Salih
Dal
Kilis MV

Hasan Turan
İstanbul Milletvekili

Ahmet Can
Kırklareli MV

Çiğdem Erdoğan Atabek
Sakarya Mv.

Fahri Kupçu
Bolu MV

Ali Cumhur TAŞKIN
MERSİN M.V

SERAP YAŞAR
İstanbul MV

Eyüp ÖZSOY
İstanbul MV

Atay USLU
Antalya Milletvekili

Emine Sare AYDIN
İstanbul Milletvekili

Lüffiye Selva ÇAM
ANKARA M.V.

Tahir Akyürek
Konya M.M.

Tülay Kaynarca
İstanbul MV

Ahmet GOLAKOĞLU
ZONGULDAK MV

Hasan GİLEZ
AMASYA MV

Salih CORA
Trabzon Milletvekili

Yavuz ERGUN
Niğde M.V.

Ziya ALTUNYALDIZ
Konya Milletvekili

Azize BABUŞCU
İstanbul MV

Hacı Ahmet Özdeçmir
Konya MV

Yavuz Subaşı
Balıkesir MV

Fatma Aksal
Edirne Mv.

Abdullah Doğru
Adana MV

A. NEJAT KOÇER
GAZİANTEP MV.

Cemal TAŞAR
Bitlis Mv.

Dr. Tube Uural Çokel
Antalya
MV

Mehmet Habib SOLUK
SİVAS MV

Namen Hağlı
Adana MV

Metin Gündoğdu
ORDU MV.

FAHRİ ÇAKIR
DÜZCE M.V

Polat PÜRKHEN
Zonguldak MV

Ahmet Arslan
Kars

Emine Zeybek
Kocaeli MV.

Mehmet Ugur GÖKÖZ
Isparta MV.

M. Müfit AYDIN
BURSA MV

İlyas SEKER
Kocaeli MV.

Mehmet Ali Cevheri
Şanlıurfa MV.

Mücahit DURMUŞOĞLU
Osmaniye MV.

Selman Oğuzhan ESER
Konya MV.

Burhan ÇAKIR
Erzincan Milletvekili

Hakan Çavuşoğlu
Bursa MV

Yusuf Kaya
İstanbul MV.

Yusuf BASER
Yozgat MV.

Julide SARIEROĞLU
Adana MV.

Malatya Milletvekili
Öznur ÇALIK

Serkan Bayram
İst MV

M. Sait ERAZOĞLU
Gaziantep MV

Mustafa Levent Karahocaoğlu Amasya M.vekili	İbrahim AYDIN Antalya Mv.
Şahin TİN Denizli Mv.	Derya Bakbak Gaziantep Mv
Ahmet Yıldız Denizli Milletvekili	Mustafa Ataş İst. Mv.
SERMİN BALIK ELAZIĞ MV.	Vildan Yılmaz Güru Bursa Mv
Şenel Yeoliyeldız Ordu MV	Fatma Betül SAYAN KAYA İstanbul MV.
Orhan YAĞIN Ankara M.V.	P. Mutlu AYDEMİR Balıkesir Mv.
Ahmet Kılıç Bursa Milletvekili	Salim Çiyitcioğlu Çankırı MV.

Asmail Bilen Manisa Mv.	Mehmet Ali Özkan Manisa Millv.
Conan Kalsın İstanbul Mv.	İbrahim Aydanır Erzurum Milletvekili İbrahim Aydanır
Rümeysa KADAK İstanbul Mv.	Radiye Sezer Katırcıoğlu Kocaeli Mv.
Ahmet AKAY Şurfa M. Vekili	Ahmet Hamdi ÇAMLI ISTANBUL
Harun Karacan Eskişehir Milletvekili	Sabri ÖZTÜRK Giresun Mv.
Selim YAĞCI Bilecik MV.	NİLGÜN ÖK Denizli MV
Ülfü DEMİRBAĞ	Cengiz Demirkaya MARDİN

Ziver Özdemir Batman M.V.	YUSUF BEYAZIT TOKAT MV
Selahattin Minsolmaz Kırklareli Mv.	Yaşar Kırlıpınar İzmir
Fehmi Alpay Özdemir İzmir	Osman Ören Siirt M.V.
Necip NASIR İzmir MV	Yasin UĞUR Burdur Mv.
Murat Bayhatur Manisa MV.	Kemal Gelik Antalya Mv.
İffet POLAT İstanbul M.V.	Mehmet Ali GELEBİ İzmir Mv.
Opuzhan Kaya	Semiha EKİNCİ Sivas MV

Abdullah GÜLER İstanbul Mv.	Hülya Nergis Kayseri M.V
Semra KAPLAN KIVIRCIK Manisa Mv	Zemzem Gülender Açanal Şanlıurfa Mv.
Oya Eronat Diyarbakır MV	Selim GÜLTEKİN Niğde M.V.
Bekir Kuvvet Erim AYDIN MV.	Mehmet Erdoğan Gaziantep MV
Şeli Şahin Gaziantep Mv.	Emine Yavuz GÖZGEÇ Bursa Milletvekili
Bayram Özçelik Burdur Mv.	Ramazan Can Kırıkkale Mv
M. Yavuz DEMİR Muğla Mv.	Nevzat Ceylan Ankara MV

Asuman ERDOĞAN Ankara M.V.	RECEP UNCUOĞLU SAKARYA M.V.
Ayfe Polat Düzgün Ankara Milletvekili	Cihan Pektaş Gümüşhane M.V.
Hacı Osman AKGÜÇ Gümüşhane MV	Arzu AYDIN Bolu M.V.

GENEL GEREKÇE

Anayasanın "Ailenin korunması ve çocuk hakları" başlıklı 41 inci maddesinde çocukların korunması için gerekli koruyucu tedbirleri alma görevi ile "Gençliğin korunması" başlıklı 58 inci maddesinde gençlerin uyuşturucu maddelerden, suçluluk ve benzeri kötü alışkanlıklardan korunması için gerekli tedbirleri alma görevi Devlete verilmiştir.

Hukuk devletinde, ceza hukuku kuralları, önleme ve iyileştirme amaçlarına uygun olarak ölçülü, adil ve orantılı olmalıdır. Suç ve ceza arasında adalete uygun bir oranın bulunup bulunmadığının belirlenmesinde o suçun toplumda oluşturduğu infial ve etki, kişiler üzerinde oluşturduğu tehlike, zarar verenin kişiliği ile verilen zararın azlığı veya çokluğu gibi faktörlerin dikkate alınması gerekmektedir.

Uyuşturucu veya uyarıcı madde bağımlılığı, kişilerin fiziksel ve ruhsal sağlığı ile aile ve iş yaşamına ve genel olarak toplumsal düzene büyük zararlar vermektedir. Özellikle üretimi kolay olan ve bağımlılık yapıcı etkisi daha fazla olan sentetik uyuşturucu ve uyarıcı maddeler, insan vücuduna daha fazla zarar vermektedir.

Ülkemizde bağımlılıkla mücadele her boyutuyla ele alınmakta ve bu alanda kamu veya özel kurum ve kuruluşlar tarafından sarf edilen yoğun mesaiye bağlı olarak büyük mesafeler katedilmektedir. Bağımlılık tedavisi ile rehabilitasyon konusunda halihazırda çeşitli hizmetler verilmektedir. Danışma merkezi, ayakta ve yataklı arındırma merkezi, ayakta ve yataklı rehabilitasyon merkezi ile sosyal uyum merkezi gibi madde bağımlılığı bulunan kişilere ve ailelerine yönelik danışma, psiko-eğitim, tedavi ve rehabilitasyon hizmetleri veren pek çok farklı merkez, bağımlılıkla mücadele sistemimize dahil edilmiştir.

Bu kapsamda, bağımlı erişkin kişiler için bireyselleştirilmiş ve yapılandırılmış hizmet sunan "Bağımlı Hastalar İçin Rehabilitasyon Merkezleri" hizmet vermeye başlamıştır. Bu merkezlerde; tedavi ve kişisel gelişim eğitimleri verilmekte; grup çalışmaları yapılmakta; kişi ve ailesine yönelik bireysel danışmanlık hizmeti sunulmakta; ruhsal gelişime yönelik psiko-eğitim ile çeşitli aktiviteler sayesinde tekrar uyuşturucu madde kullanılmasının önüne geçilmesi sağlanmakta ve bağımlılık tedavisi sonrası kişilerin tedavi kurumlarıyla irtibatta kalmaları temin edilerek sosyal hayata uyumları kolaylaştırılmaktadır.

Bağımlılıkla mücadelenin daha etkin bir şekilde yapılmasını temin etmek amacıyla kanuni bir takım tedbirlerin alınması zaruret arz etmektedir.

Teklifle, sentetik uyuşturucu ve uyarıcı maddelerin imal ve ticareti suçuna yönelik cezaların caydırıcılığını artırmak amacıyla, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 188 inci maddesinin dördüncü fıkrasının kapsamına sentetik katinon ve türevleri, sentetik opioid ve türevleri ile amfetamin ve türevleri de alınmakta, böylelikle bu tür maddelerin imal ve ticareti suçuna ilişkin cezaların yarı oranında artırılması sağlanmaktadır. Düzenlemeyle sentetik uyuşturucu ve uyarıcı maddelerin bireylere ve topluma verdiği zararların önüne geçilmesi ve bu maddelerin imal ve ticareti suçuyla daha etkin mücadele edilmesi hedeflenmektedir.

Teklifle, uyuşturucu veya uyarıcı madde kullananlar ile bu amaçla uyuşturucu madde satın alan, kabul eden veya bulunduranlar hakkında uygulanacak tedavi ve/veya denetimli serbestlik tedbiri sürecinin daha etkin işletilebilmesi için düzenlemeler yapılmaktadır. Tedavi ve/veya denetimli serbestlik tedbirlerine ilişkin yapılacak işlemler ile şüphelilerin tabi tutulacağı yükümlülükler somutlaştırılarak belirgin hale getirilmekte, bağımlılara özgü iyileştirme tedbirleri geliştirilmekte ve yükümlülüklerin takibi bakımından Cumhuriyet savcıları ile denetimli serbestlik kapsamında görev alan tüm personelin sorumlulukları artırılmaktadır. Ayrıca yükümlülüklerin takibi bakımından tüm bakanlıklar ile kamu kurum ve kuruluşlarına görevleri kapsamında rehabilitasyon, eğitim, sosyal uyum ve denetim amacıyla her türlü çalışma yapma görev ve sorumluluğu da verilmektedir.

Diğer yandan, uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmak ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmak suçundan hükümlü olanların

ceza infaz kurumlarında bulunduğu zaman içinde, belirlenen tedavi ve rehabilitasyon programlarına katılmaları zorunlu hale getirilmektedir. Bu zorunluluk, belirtilen suçtan hükümlü olup cezasını denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infaz eden hükümlüler bakımından da getirilmektedir.

Yine bu suçtan hükümlü olanlar için tedavi ve rehabilitasyon programlarının uygulanacağı müstakil ceza infaz kurumlarının açılabilmesi ya da mevcut ceza infaz kurumlarının bir bölümünün bu amaç için tahsis edilebilmesi öngörülmektedir.

Ceza infaz kurumlarında başka bir suçtan hükümlü olup da uyuşturucu veya uyarıcı madde bağımlısı olduğu tespit edilen hükümlülerin de tedavi ve rehabilitasyon programlarına katılmaları zorunlu hale getirilmektedir.

Yapılması öngörülen düzenlemelerle, madde bağımlıları hakkında tatbik edilen koruyucu ve tedavi edici yöntemlerin daha etkin bir şekilde uygulanması, madde bağımlılığı bulunan hükümlülerin cezalarının infazı tamamlanıncaya kadar bağımlılıktan arındırılmaları ve rehabilite edilerek topluma kazandırılmaları, böylelikle bağımlılıkla mücadelenin güçlendirilerek aralıksız olarak sürdürülmesi amaçlanmaktadır.

Düzensiz göç hareketleri ve bu hareketlerin sınır aşan özelliğinin olması devletleri mücadele konusunda uluslararası düzeyde iş birliği yapmaya sevk etmiştir. Bu kapsamda gerek uluslararası alanda gerekse ulusal seviyede önlemler alınması amacıyla birtakım yasal düzenlemelere gidilmiştir. Ülkemiz, coğrafi konumu itibarıyla çoğu zaman transit ülke ya da hedef ülke olarak göçmen kaçakçılığı suçundan doğrudan etkilenmektedir. Bu kapsamda Teklifle, göçmen kaçakçılığı suçuyla daha etkin mücadele edilebilmesi ve caydırıcılığın sağlanması amacıyla bazı düzenlemeler yapılmaktadır.

Teklifle, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununda yapılan düzenlemeyle, konut olarak kullanılan yerde haciz yapılması icra mahkemesinin kararına bağlanmaktadır. Buna göre hükümle, kişilerin temel insani ihtiyaçlarından olan barınma hakkının vücut bulduğu ve özel hayatının idame ettirdiği en önemli mahrem mekânlardan biri olan konutta haciz yapılması özel usule tabi tutulmakta ve böylece konut mahremiyetinin güçlendirilmesi sağlanmaktadır.

Öte yandan, haczi caiz olmayan mallar ve hakları düzenleyen maddede düzenleme yapılarak, aile bireylerine ait kişisel eşyalar ile ailenin ortak kullanımına hizmet eden tüm ev eşyasının haczi yasaklanmaktadır. Bu suretle kişilerin, asgari yaşam standardı korunarak insan onuruna yakışır bir şekilde hayatlarını idame ettirebilmeleri koruma altına alınmaktadır.

Teklifle, borçlunun taşınır ve taşınmaz mallarının, alacaklının ferileri dâhil bütün alacak miktarını aşacak şekilde haczedilmesi yasaklanmaktadır. Bu şekilde bir dosya alacağı sebebiyle borçlunun, tüm mal varlığının veya mal varlığının önemli bir kısmının taşkın haciz yoluyla haczedilerek mülkiyet hakkının ihlal edilmesinin önlenmesi amaçlanmaktadır.

Teklifle yapılan önemli bir değişiklik ise avukatlık mesleğinin güçlendirilmesi ve desteklenmesine ilişkin yapılan düzenlemelerdir. 1136 sayılı Avukatlık Kanununda yapılan değişikliklerle, avukatların büro kurma giderlerinin karşılanması için uygun şartlarda finansman desteğinin sağlanması, mesleğe yeni başlayan avukatların mali olarak desteklenmesi için mesleğin ilk beş yılında baro keseneğinin alınmaması ve adli yardım sisteminin güçlendirilmesi için adli yardım bürosunun gelirlerinin artırılması öngörülmektedir.

Teklifle, yapılan önemli düzenlemelerden biri de arabuluculuk alanındadır. Bu kapsamda 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ve 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanununda değişiklikler yapılarak dava şartı arabuluculuk kapsamı genişletilmekte ve taşınmazın devri veya taşınmaz üzerinde sınırlı ayni hak kurulmasına ilişkin uyuşmazlıklar ihtiyari arabuluculuğa elverişli hale getirilmektedir. Değişiklikle, kira ilişkisinden kaynaklanan uyuşmazlıklar; taşınır ve taşınmazların paylaştırılmasına ve ortaklığın giderilmesine ilişkin uyuşmazlıklar; 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunundan kaynaklanan uyuşmazlıklar; komşu hakkından kaynaklanan uyuşmazlıklar bakımından, dava açılmadan önce arabulucuya başvurulmuş olması dava şartı haline

getirilmektedir. Ayrıca bazı ticari ve iş uyuşmazlıklarıyla ilgili itirazın iptali, menfi tespit ve istirdat davaları da açıkça dava şartı arabuluculuk kapsamına alınmaktadır.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanununda yapılan değişikliklerle asliye ticaret mahkemelerinde tek hâkimle ve basit yargılama usulüne göre görülen uyuşmazlıklara ilişkin parasal sınırlar artırılmaktadır.

1512 sayılı Noterlik Kanununda yapılan değişiklikle noterlerin de delil tespiti yapabileceği hükme bağlanarak buna ilişkin detaylar düzenlenmektedir.

5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununda değişiklik yapılarak "hafta içinde" çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulması işlemlerini gerçekleştirecek uzman veya öğretmenlere ücret ödenebilmesi imkânı getirilmektedir.

Ayrıca Teklifle, Anayasa Mahkemesinin iptal kararları doğrultusunda Ceza Muhakemesi Kanununun 193, 231 ve 308/A maddelerinde düzenlemeler yapılmaktadır.

Makul sürede yargılanma hakkı ile mahkeme kararlarının icrası hakkının ihlali iddiasıyla Anayasa Mahkemesine yapılmış ve derdest olan bireysel başvuruların ilgilinin müracaatı üzerine 6384 sayılı Kanunla kurulan Komisyon tarafından incelenmesine imkân tanınmaktadır.

Teklif, yukarıda açıklanan gerekçelerle hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Maddeyle, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununa 79/a maddesi eklenmektedir. Konut, kişilerin temel insani ihtiyaçlarından olan barınma hakkının vücut bulduğu ve özel hayatını idame ettirdiği en önemli ve mahrem mekândır. 2004 sayılı Kanun uyarınca, para ve ekonomik değeri bulunan malların haczi için borçlunun konutunda her türlü arama yapılabilmekte ve tespit edilen mallar haczedilerek muhafaza altına alınabilmektedir. Teklifle, haciz işlemi bakımından konut mahremiyetinin güçlendirilmesi amacıyla düzenleme yapılmakta ve konutta haciz yapılmasına ilişkin icra müdürü kararının, icra mahkemesinin onayıyla uygulanacağı hüküm altına alınmaktadır.

Birinci fıkrayla, icra müdürünün haciz yapılması talep edilen yerin konut olduğunu tespit etmesi halinde bu yerde haciz yapılmasına karar vereceği ve bu kararı derhal icra mahkemesinin onayına sunacağı düzenlenmektedir. Haciz talep edilen yerin konut olup olmadığının tespitine ilişkin araştırma görevi icra müdürüne tevdi edilmektedir.

İkinci fıkrayla, mahkemenin yapacağı inceleme ve vereceği kararlara ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Buna göre mahkeme, dosyanın tevdi edildiği tarihten itibaren en geç üç gün içinde yapacağı inceleme sonunda haciz yapılması talep edilen yerin konut olduğunu anlarsa haciz kararını onaylayacaktır. Onaylama kararının icra dairesine bildirilmesi üzerine haciz işlemleri yapılabilecektir. Şayet mahkeme haciz yapılması talep edilen yerin konut olmadığını anlar ise konutta haciz yapılmasına dair kararı kaldıracaktır. Bu kararın icra dairesine bildirilmesi üzerine icra müdürü, mevcut haciz talebi hakkında yeniden bir karar verecek ve bunu doğrudan uygulayacaktır. Mahkeme bu fıkra kapsamında dosya üzerinden karar verecek ve karar kesin olacaktır.

Üçüncü fıkrayla, konut olmadığı kabul edilen ve bu sebeple icra mahkemesinin onayı alınmadan haciz yapılan bir yerle ilgili olarak icra müdürünce yapılacak işlemler düzenlenmektedir. Buna göre mahkemenin onaylama kararı üzerine hacze gidilen yerin konut olmadığının anlaşılması halinde hacze devam edilecektir. Diğer taraftan konut olmadığı kabul edilen bir yerle ilgili verilen haciz kararı üzerine yapılan haciz işlemi sırasında, haciz yapılan yerin konut olduğu anlaşılır ve borçlu da haczin yapılmasına rıza göstermez ise icra müdürü haciz işlemine son verecektir. Bu durumda mevcut haciz talebi ile buna bağlı olarak yapılacak işlemler hakkında birinci ve ikinci fıkra uygulanacak ve usulüne uygun olarak icra mahkemesinin konutta haciz yapılmasına dair onayı alınacaktır.

Dördüncü fıkrayla, ihtiyati haczin mahkeme kararı üzerine uygulandığı dikkate alınarak madde kapsamı dışında tutulmasına yönelik düzenleme yapılmaktadır.

MADDE 2- Maddeyle, 2004 sayılı Kanunun 82 nci maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında değişiklikler yapılmaktadır. Birinci fıkrada yapılan değişiklikle, borçlu ve aynı çatı altında yaşayan aile bireylerine ait kişisel eşya ile tüm ev eşyasının haczi yasaklanmaktadır. Düzenlemeyle, borçlu ve aynı çatı altında yaşayan aile bireylerine ait kişisel eşya ile ailenin ortak kullanımına hizmet eden tüm ev eşyası, haczolunamayacak mallar arasına alınmaktadır. Birinci fıkranın (3) numaralı bendinde yapılan düzenlemeye bağlı olarak ikinci fıkrada değişiklik yapılmaktadır.

MADDE 3- Maddeyle, 2004 sayılı Kanunun 85 inci maddesinin birinci fıkrasında değişiklik yapılmaktadır. Uygulamada, alacaklının ana, faiz ve masraflar dâhil olmak üzere bütün alacaklarını aşacak şekilde haciz yapıldığı müşahede edilmekte ve bu uygulama taşkın haciz olarak nitelendirilmektedir. Bu durum alacaklı ve borçlu arasındaki menfaat dengesi bakımından borçluya aşırı külfet getirmekte ve yakınmalara neden olmaktadır. Hükümle, alacaklının fıkrada belirtilen bütün alacaklarına yetecek miktarı aşacak şekilde haciz yapılamayacağı açıkça düzenlenmektedir.

MADDE 4- Maddeyle, 2004 sayılı Kanuna 88/a maddesi eklenmektedir. Hükümle, muhafaza işleminin dayanağı olan haciz kalkmış olup da yedieminde bulunan malların tasfiyesine ilişkin usul ve esaslar detaylı olarak düzenlenmektedir.

MADDE 5- Maddeyle, 2004 sayılı Kanuna geçici 19 uncu madde eklenmektedir. Düzenlemeyle, Teklifle 2004 sayılı Kanuna eklenen 79/a maddesi ve anılan Kanunun değiştirilen 82 nci maddesine ilişkin geçiş hükümleri sevk edilmektedir.

MADDE 6- Maddeyle, 2004 sayılı Kanuna geçici 20 nci madde eklenmektedir. Hükümle, geçici maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla muhafaza işleminin dayanağı olan haciz kalkmış olup da yedieminde bulunan malların tasfiyesine ilişkin usul ve esaslar detaylı bir şekilde düzenlenmektedir.

MADDE 7- Maddeyle, 2313 sayılı Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanunun 20 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Düzenlemeyle, soruşturma aşamasında muhafaza altına alınan veya elkonulan uyuşturucu maddelerin müsaderesine ilişkin usulde değişiklik yapılmaktadır. Buna göre soruşturma aşamasında kesin raporları alınan uyuşturucu maddelerin, ilgili yönetmelikte belirlenen usule göre alınacak örneklerin saklanması kaydıyla sulh ceza hâkimliğince müsaderesine karar verilecektir.

Mevcut düzenlemeye göre ancak muhafazasına gerek görülmemesi halinde ve ilgili mahkemenin takdirine dayalı olarak uyuşturucu maddeler hakkında müsadere kararı verilebilmektedir. Yapılan değişikliğe göre uyuşturucu maddeler, alınacak örneklerin saklanması kaydıyla soruşturmanın her aşamasında sulh ceza hâkimliğince müsadere edilecektir. Örnek olarak alınan uyuşturucu maddeler ise hükümle birlikte müsadere edilecek ve ancak hükmün kesinleşmesinden sonra mahalli mülki amirliğe teslim edilecektir.

Uyuşturucu maddeler, Türk Ceza Kanununun 54 üncü maddesi uyarınca üretimi, bulundurulması, kullanılması, taşınması, alım ve satımı suç oluşturan eşyalar arasındadır. Düzenlemeyle, münhasıran suç eşyası niteliği taşıyan uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin bir an önce müsadere kararı verilerek, imha edilmesinin sağlanması amaçlanmaktadır.

MADDE 8- Maddeyle, 2313 sayılı Kanuna geçici madde eklemek suretiyle, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce elkonulmuş uyuşturucu veya uyarıcı maddeler bakımından da, Teklifle 2313 sayılı Kanunun 20 nci maddesinde yapılan değişikliklerin uygulanacağı düzenlenmektedir.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce elkonulmuş olup, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte kovuşturması devam eden uyuşturucu veya uyarıcı maddelerden; dosyaları ilk derece mahkemesinde olanların müsaderesine mahkemesince, istinaf veya temyiz kanun yolunda olanların müsaderesine ise UYAP kayıtlarını incelemek suretiyle ilk derece mahkemesince derhal karar verilecek ve örnek alınmamış dosyalarda yeterince örnek alınacaktır.

Ayrıca düzenlemeyle, örnek olarak alınan uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin ancak hükmün kesinleşmesinden sonra mahalli mülki amirliğe teslim edileceği kabul edilmektedir.

MADDE 9- Maddeyle, 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun ek 12 nci maddesinde sayılan suçlar arasına göçmen kaçakçılığı suçu da eklenmektedir. Böylelikle, göçmen kaçakçılığı suçu nedeniyle el konulan milli savunma veya iç güvenlik hizmetleriyle doğrudan ilgili silah, mühimmat, araç ve gereç ile sarf malzemesinin Türk Silahlı Kuvvetleri, Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı veya Sahil Güvenlik Komutanlığına tahsis edilebilmesine imkân sağlanmaktadır.

MADDE 10- Maddeyle, 195 sayılı Basın İlan Kurumu Teşkiline Dair Kanunun 2 nci maddesinde düzenleme yapılmaktadır. Buna göre Basın İlan Kurumunun görevleri arasına yurt dışında Türkçe yayın yapan mevkuteler ve internet haber sitelerinde ilan ve reklamların yayınlanmasına aracı olmak, destek vermek ve bu amaçlarla gerektiğinde yurtdışında temsilcilik açmak görevi eklenmektedir.

MADDE 11- Maddeyle, 195 sayılı Kanunun 34 üncü maddesinin ikinci fıkrasında değişiklik yapılmaktadır. Buna göre Basın İlan Kurumu Genel Kurulu, yurt dışında Türkçe yayın yapan mevkuteler ve internet haber sitelerinin vasıflarını, 34 üncü maddenin birinci fıkrasında yazılı kayıtlara bağlı olmaksızın tespit edecektir.

MADDE 12- Maddeyle, 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 43 üncü maddesine fıkra eklenmektedir. Hükümle, avukatların büro kurma giderlerinin karşılanması için kredi ve finans kuruluşları ile kredi veren kamu kurum ve kuruluşlarınca uygun şartlarda finansman desteğinin sağlanacağı düzenlenmektedir.

MADDE 13- Maddeyle, 1136 sayılı Kanunun 65 inci maddesinin birinci fıkrasında değişiklik yapılmaktadır. Hükümle, mesleğe yeni başlayan avukatların mali olarak desteklenmesi amacıyla mesleğin ilk beş yılında baro keseneğinin alınmayacağı düzenlenmektedir.

MADDE 14- Maddeyle, 1136 sayılı Kanunun 180 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Hükümle, adli yardım sisteminin güçlendirilmesi amacıyla adli yardım bürosunun gelirleri arasında yer alan harçların ve para cezalarının oranı yüzde ikiden yüzde üçe çıkarılmaktadır.

MADDE 15- Maddeyle, 1512 sayılı Noterlik Kanununun 61 inci maddesinde düzenleme yapılmaktadır. Maddenin birinci fıkrası uyarınca noterler bir şeyin veya bir yerin hal ve şekli ile kıymetini tespit edebilmektedir. Düzenlemeyle, noterlerin yapacağı tespit işlemlerinin kapsamına delil tespiti de eklenmektedir. Buna göre noterler, ileride açılacak bir davada ileri sürülecek bir vakıanın tespiti amacıyla talep üzerine noterlik dairesinde veya daire dışında keşif yapabilecek, yemin ettirmek suretiyle hem bilirkişi incelemesi yaptırabilecek hem de tanık ifadesi alabilecektir. Noterler, tespit işlemi sırasında yapılan tüm işlemleri ve beyanları içeren bir tutanak düzenleyecek ve varsa bilirkişi raporu ile diğer belgeleri tutanağa ekleyecektir. Delil tespiti işlemlerinin önemi nedeniyle bizzat noterler veya noterlik dairesinde imza yetkisi verilmiş hukuk fakültesi mezunu görevli veya noter stajyeri tarafından yapılması usulü kabul edilmektedir. Diğer taraftan delil tespitiyle ilgili usul 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 400 ve devamı maddelerinde ayrıntılı olarak düzenlendiğinden bu işlemler hakkında, niteliğine uygun düştüğü ölçüde anılan hükümlerin uygulanması hükme bağlanmaktadır.

MADDE 16- Maddeyle, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun ek 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendinde değişiklik yapılmaktadır. Düzenlemeyle, ek 1 inci madde kapsamında hak sahipliği sonucunu doğuran durumlar arasına, 5434 sayılı Kanunun mülga 45 inci maddesi ile 5510 sayılı Kanunun 47 nci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen haller kapsamında vazife malulü sayılan ceza infaz kurumu müdürü, infaz ve koruma başmemuru ve infaz ve koruma memuru unvanlı ceza infaz kurumu personeli de dahil edilmektedir. Böylelikle, sosyal devlet ilkesinin bir gereği olarak bu kişiler ile aile bireylerinin de ek 1 inci madde kapsamında istihdam hakkından faydalanmasına imkan sağlanmaktadır.

MADDE 17- Maddeyle, 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 437 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Düzenlemeyle, koruma amacıyla özgürlüğün kısıtlanması kurumu bakımından mahkemenin önüne gelen dosyalarda tahkikatın tamamlanmasını müteakip gecikmeksizin en geç iki gün içinde karar vereceği hükme bağlanmaktadır.

MADDE 18- Maddeyle, 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun 5 inci maddesinin üçüncü fıkrasında değişiklikler yapılmaktadır. Hükümle, asliye ticaret mahkemelerinde tek hâkimle görülen konusu parayla ölçülebilen uyuşmazlıklarda dava değeri beş yüz bin Türk Lirasından bir milyon Türk Lirasına çıkarılmakta ve söz konusu parasal sınırın her yıl yeniden değerleme oranında artırılacağı düzenlenmektedir.

MADDE 19- Maddeyle, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 79 uncu maddesinin birinci fıkrasında değişiklik yapmak suretiyle, göçmen kaçakçılığı suçu için verilen cezanın alt sınırı, üç yıldan beş yıla çıkarılmaktadır. Böylelikle, göçmen kaçakçılığı suçuyla daha etkin mücadele edilmesi ve caydırıcılığın sağlanması amaçlanmaktadır.

MADDE 20- Maddeyle, 5237 sayılı Kanunun 188 inci maddesinin dördüncü fıkrasında düzenleme yapılmaktadır.

Sentetik uyuşturucu ve uyarıcı maddeler, sonucu ölüme uzanan ciddi sağlık sorunlarına yol açan ve bağımlılık potansiyeli yüksek maddelerdir. Sentetik kannabinoid ve türevleri, 27/3/2015 tarihli ve 6638 sayılı Kanunla Türk Ceza Kanununun 188 inci maddesinin dördüncü fıkrasında değişiklik yapılarak, eroin, kokain, morfin ve bazmorfin gibi cezada artırım konusu olan maddeler arasına alınmıştır. Böylelikle 5237 sayılı Kanunun 188 inci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca, uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçunun konusunun eroin, kokain, morfin, sentetik kannabinoid ve türevleri veya bazmorfin olması durumunda bu suçtan verilecek olan cezanın yarı oranında artırılması sağlanmıştır.

Sentetik kannabinoidler ve türevleri dışında kalan diğer sentetik uyuşturucu ve uyarıcı maddelerden olan sentetik katinon ve türevleri ile sentetik opioid ve türevlerinin de en az kannabinoidler kadar zararlı ve tehlikeli olduğu bilinmektedir. Yine sentetik uyuşturucu ve uyarıcı maddeler grubunda yer alan amfetamin ve türevlerinin kullanımının son yıllarda arttığı, bu durumun toplum ve bireyler üzerinde her geçen gün risk oluşturduğu görülmektedir.

Maddeyle yapılan değişiklikle, bağımlılık yapma özelliği fazla olan sentetik uyuşturucu ve uyarıcı maddelere yönelik cezai yaptırımların daha caydırıcı hale getirilmesi amacıyla, 5237 sayılı Kanunun 188 inci maddesinin dördüncü fıkrası kapsamına sentetik katinon ve türevleri, sentetik opioid ve türevleri ile amfetamin ve türevleri de alınarak bu maddelerin imal ve ticareti suçuna ilişkin cezanın yarı oranında artırılması öngörülmektedir. Böylelikle sentetik uyuşturucu ve uyarıcı maddelerin topluma ve bireylere verdiği zararların önüne geçilmesi ve bu maddelerin imal ve ticareti suçuyla daha etkin mücadele edilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 21- Maddeyle, 5237 sayılı Kanunun 191 inci maddesinin ikinci fıkrasına eklenen hükümle Cumhuriyet savcısı tarafından verilen erteleme kararının kolluk birimlerine de bildirileceği düzenlenmektedir. Böylelikle kolluk birimleri şüpheli hakkında verilen erteleme kararından haberdar olacaktır.

Maddenin üçüncü fıkrasında yapılan değişiklikle, kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmak ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmak suçunun failleri hakkında soruşturma evresinde Cumhuriyet savcısı tarafından verilen tedavi ve/veya denetimli serbestlik tedbirlerine ilişkin kararların daha etkin uygulanması sağlanmaktadır.

Düzenlemeyle, tedavi ve/veya denetimli serbestlik tedbirlerine ilişkin uzatma süresi, bir yıldan iki yıla çıkarılmak suretiyle şüphelinin daha uzun süre kontrol altında tutulması ve denetlenmesi sağlanmakta, böylelikle uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmak suçuyla daha etkin bir şekilde mücadele edilebilmesinin yanında uyuşturucu veya uyarıcı madde kullananların daha iyi tedavi edilebilmesi amaçlanmaktadır.

Ayrıca düzenlemeyle, denetimli serbestlik süresinin uzatılmasına karar verilebilmesi için denetimli serbestlik müdürlüğünün teklifte bulunabilmesi imkanı da getirilmektedir. Böylelikle denetimli serbestlik tedbirinin uygulama sürecini takiple görevli olan denetimli serbestlik müdürlüklerinin bu süreçte etkinliğinin artırılması amaçlanmaktadır.

Maddeyle, 191 inci maddenin üçüncü fıkrasına cümle eklemek suretiyle, Cumhuriyet savcısı tarafından hakkında beş yıl süreyle kamu davasının açılmasının ertelenmesine karar verilen şüphelinin, bu süre zarfında uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanıp kullanmadığının tespiti amacıyla yılda en az iki defa ilgili kuruma sevkine karar verileceği hüküm altına alınmaktadır. Böylelikle, şüphelinin daha sık aralıklarla takip edilmesi ve caydırıcılığın artırılması sağlanarak, suçla daha etkin mücadele edilebilmesi hedeflenmektedir.

Belirtilmelidir ki, bu maddede yapılan değişikliklerle, Teklifle 5402 sayılı Kanuna eklenmesi öngörülen 12/A maddesindeki tedavi ve denetim yükümlülüklerinin birlikte değerlendirilmesi gerekir.

Söz konusu düzenlemelerle uyuşturucu veya uyarıcı madde kullananların tedavileri bir an evvel yapılabilecektir.

MADDE 22- Maddeyle, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 139 uncu maddesinin dördüncü fıkrasına hüküm eklemek suretiyle, örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenip işlenmediğine bakılmaksızın uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçu bakımından görevlendirilen gizli soruşturmacının delilleri kayıt altına alabilmesi amacıyla düzenleme yapılmaktadır.

MADDE 23- Maddeyle, Anayasa Mahkemesinin 8/9/2022 tarihli ve E: 2021/118; K: 2022/98 sayılı iptal kararı doğrultusunda 5271 sayılı Kanunun 193 üncü maddesinin ikinci fıkrasında düzenleme yapılmaktadır.

Anayasa Mahkemesi, suçun işlendiğinin sabit görüldüğü ancak ceza verilmesine yer olmadığı kararlarına hükmedildiği durumlarda sanığın Anayasanın 38 inci maddesinde öngörülen masumiyetinin ortadan kalktığına, güvenlik tedbirlerine hükmedildiğinde ise sanığın masumiyetinin ortadan kalkması yanında bir yaptırıma da maruz kaldığına değinerek, sanık hakkında böyle sonuçlar ihtiva eden mahkûmiyet dışındaki kararlar bakımından sanığın sorgusu yapılmaksızın davanın bitirilebilmesine imkân tanınmasının adil yargılanma hakkına ölçüsüz bir sınırlama getirdiğine karar vermiştir.

Düzenlemeyle, mahkûmiyet kararının yanı sıra ceza verilmesine yer olmadığı ve güvenlik tedbiri kararları bakımından da sanığın sorgusu yapılmaksızın davanın bitirilemeyeceği hüküm altına alınarak, hukuki güvenliğin güçlendirilmesi ve adil yargılanma hakkının daha etkin korunması amaçlanmaktadır.

MADDE 24- Maddeyle, Anayasa Mahkemesinin 20/7/2022 tarihli ve E: 2021/121; K: 2022/88 sayılı iptal kararı doğrultusunda 5271 sayılı Kanunun 231 inci maddesinin onikinci fıkrasında düzenleme yapılmaktadır.

Hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilebilmesi için sanık hakkında yapılan yargılama sonunda iki yıl veya daha az süreli hapis veya adli para cezasına hükmedilmesi gerekmektedir. Hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına konu olabilecek hüküm, sadece mahkûmiyet hükmüdür. Dolayısıyla, mahkemece ancak mahkûmiyet hükmü tesis edildiği takdirde, koşulların varlığı halinde hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına

karar verilebilecektir. Bu nedenle, hükmün tesisine ilişkin usul kuralları titizlikle uygulanmalı ve 5271 sayılı Kanunun 230, 231 ve 232 nci maddelerine uygun olarak hüküm kurulmalıdır.

Hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararlarına karşı kabul edilen itiraz usulünde, itiraz merciinin ne şekilde inceleme yapacağı hususu bu kurumun yürürlüğe girdiği tarihten bu yana tartışılmıştır. Yargıtay Ceza Genel Kurulu özellikle yeni tarihli içtihatlarında, hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararına itiraz hâlinde itiraz merciinin sadece şeklî şartlar bakımından değil, açıkça maddi (esas) yönden de inceleme yapması gerektiğini belirtmiştir. Ancak uygulamada hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararlarına karşı yapılan itiraz üzerine sadece şekli şartlarla sınırlı bir inceleme yapıldığı, maddi yönden bir değerlendirme yapılmadığı görülmektedir. Bu durumun farklı uygulamaların ortaya çıkmasına sebebiyet verdiği tespit edilmiştir.

Düzenlemeyle, hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararlarına itiraz halinde itiraz merciinin, usule ve esasa ilişkin inceleme yapması gerektiği açıklığa kavuşturulmaktadır. İtiraz mercii, usule ve esasa ilişkin hukuka aykırılık nedenlerini, deliller veya işlemlerdeki eksiklikleri ve ispat bakımından mahkemece yapılan değerlendirmenin yerindeliğini inceleyecektir. İtiraz mercii, yaptığı inceleme sonucunda herhangi bir hukuka aykırılık tespit ettiği takdirde, gerekçesini de göstererek hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararını ve bu kararın dayanağını oluşturan hükmü kaldıracak ve gereğinin yapılması için dosyayı mahkemesine gönderecektir. Diğer bir ifadeyle, itiraz merciince 5271 sayılı Kanunun 231 inci maddesine bağlı olarak, bu kararın dayanağını oluşturan ve henüz hukuki varlık kazanmayan hüküm de esastan incelenecek ve hukuka aykırılıkların saptanması halinde bu aykırılıkların giderilmesi için dosyanın mahkemesine gönderilmesine karar verilecektir.

MADDE 25- Maddeyle, Anayasa Mahkemesinin 26/1/2022 tarihli ve E: 2021/48; K: 2022/7 sayılı iptal kararı doğrultusunda 5271 sayılı Kanunun 308/A maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Anayasa Mahkemesi, bölge adliye mahkemesi ceza dairelerinin kesin nitelikteki kararlarına karşı bölge adliye mahkemesi Cumhuriyet başsavcılığının olağanüstü kanun yolu olarak kabul edilen itiraz yetkisini düzenleyen hükmün, aynı fiilden dolayı birden fazla yargılanmama ve cezalandırılmama ilkesiyle bağdaşmadığı sonucuna ulaşmıştır. Mahkeme, söz konusu itirazın belirli bir sebeple sınırlandırılmadığını ve bu nedenle başsavcılığın aynı fiilden dolayı birden fazla yargılanmama ve cezalandırılmama ilkesinin istisnaları kapsamında olmayan sebeplerle de itiraz yetkisini kullanabileceğini belirterek, sanık aleyhine yapılacak itirazlar bakımından maddenin birinci cümlesini iptal etmiştir.

Yine Mahkeme, yapılan itirazlardan sanığın haberdar edilmesini sağlayan herhangi bir mekanizmanın öngörülmediğine vurgu yaparak, sanığın haberdar edilmemesinin ve buna karşı savunmada bulunma imkânından mahrum bırakılmasının adil yargılanma hakkının ilkelerinden olan silahların eşitliği ve çelişmeli yargılama ilkeleriyle bağdaşmadığına karar vermiştir.

Düzenlemeyle, bölge adliye mahkemesi ceza dairelerinin kesin nitelikteki kararlarına karşı Cumhuriyet başsavcılığınca sanık aleyhine itiraz edilebilmesi için aynı fiilden dolayı birden fazla yargılanmama ve cezalandırılmama ilkesinin istisnaları arasında kabul edilen, kararı etkileyecek nitelikte esaslı bir hatanın bulunması hususu zorunlu hale getirilmektedir. Belirtmek gerekir ki, 289 uncu maddede sayılan hukuka kesin aykırılık halleri, niteliği itibarıyla esaslı hata olarak değerlendirilecektir. Bununla birlikte, diğer hukuka aykırılık hallerinin esaslı hata olarak kabul edilebilmesi için bir hukuk kuralının ciddi şekilde ihlal edilmesi ve bu ihlalin yargılamanın bütünlüğünü ve sonucunu ağır biçimde etkileyecek nitelikte olması gerekmektedir. Esaslı hatanın varlığı halinde, Cumhuriyet başsavcılığı tarafından sanık aleyhine itiraz kanun yoluna başvurulabilecektir.

Maddede yapılan diğer bir düzenlemeyle, çelişmeli yargılama ve silahların eşitliği ilkeleri gözetilerek sanık aleyhine itiraz edilmesi halinde bu itirazın, sanık veya müdafiine ilgili

daire tarafından tebliğ olunacağı ve tebligatın, ilgililerin dava dosyasından belirlenen son adreslerine yapılmasıyla geçerli olacağı hükme bağlanmaktadır. Böylelikle, sanığın veya müdafiinin itirazdan haberdar edilmesi sağlanarak, buna karşı savunmada bulunmasına imkân tanınmaktadır.

MADDE 26- Maddeyle, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanuna 16/A maddesi eklenmektedir.

Maddeyle, infazına başlanmış olsa bile, toplam on yıl veya daha az süreli hapis cezasına mahkûm olan veya adli para cezası infaz sürecinde hapis cezasına çevrilen kadın hükümlünün hapis cezasının infazının, bazı şartların varlığı halinde bir yıla kadar ertelenebilmesine imkân tanınmaktadır. Buna göre kadın hükümlünün on sekiz yaşını doldurmamış çocuğunun engelliliği nedeniyle bakıma muhtaç olması veya on sekiz yaşını doldurmamış çocuğunun ağır bir hastalığa maruz kalması halinde erteleme kararı verilebilecektir. Ayrıca, infazın ertelenmesinin toplum güvenliği bakımından ağır ve somut tehlike oluşturmaması da gerekmektedir. Bu durumda erteleme kararı Cumhuriyet başsavcılığınca verilebilecek olup, erteleme süresi her defasında altı ayı geçmemek üzere en çok dört kez uzatılabilecektir. Erteleme süresi içinde zamanaşımı işlemeyecektir.

Belirtmek gerekir ki, engellilik nedeniyle bakıma muhtaç olma veya ağır hastalık hâlinin, 5275 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca Adlî Tıp Kurumunca düzenlenen ya da Adalet Bakanlığınca belirlenen tam teşekküllü hastanelerin sağlık kurullarınca düzenlenip Adlî Tıp Kurumunca onaylanan bir raporla belgelendirilmesi gerekmektedir.

Çocuğun iyileşmesi, hükümlünün ertelemenin amacına veya yükümlülüklere aykırı davrandığının denetimli serbestlik müdürlüğü veya kolluk birimlerince tespit edilmesi ya da erteleme süresi içinde hükümlü hakkında kasten işlenen bir suçtan dolayı kamu davası açılması hâlinde erteleme kararı kaldırılarak ceza derhâl infaz edilecektir.

Hükümlü hakkında, Cumhuriyet savcısı tarafından erteleme süresi boyunca yurt dışına çıkamama yükümlülüğüne karar verilecektir. Ayrıca Cumhuriyet savcısı, hükümlünün fıkrada sayılan diğer yükümlülüklerden en az birine tâbi tutulmasına karar verecektir. Yükümlülüklere aykırı davranıldığının tespiti, ilgili birimlerce kendi görev alanları kapsamında yapılacaktır. Bu doğrultuda, örneğin yurt dışına çıkamama yükümlülüğü kolluk birimlerince takip edilecektir.

MADDE 27- Ceza infaz kurumlarının mevcut uygulamasına göre kuruma alınan her hükümlü için "bireyselleştirilmiş iyileştirme sistemi" kapsamında araştırma ve değerlendirme yapılmaktadır. Elde edilen veriler uyarınca yapılan risk değerlendirme çalışması sonucunda hükümlüler, tespit edilen risk ve ihtiyaçlarına uygun müdahale programlarına dahil edilmektedir. Bu hükümlülerden madde bağımlısı olduğu tespit edilenler, madde bağımlılığı müdahale programına tabi tutulmaktadır. Bu program kapsamında hükümlüler, ceza infaz kurumlarında bulundukları süre içinde tedavi ve rehabilitasyonlarının sağlanması amacıyla bireysel görüşme, grup müdahale programları ve aile görüşmeleri gibi iyileştirme çalışmalarına dahil edilmektedir.

Maddeyle, 5275 sayılı Kanunun 71 inci maddesine yeni bir fıkra eklemek suretiyle, Türk Ceza Kanununun 191 inci maddesinde yer alan kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmak ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmak suçundan hükümlü olanların ceza infaz kurumunda bulunduğu süre boyunca belirlenen tedavi ve rehabilitasyon programlarına katılması zorunlu hale getirilmektedir. Hükümlülerin tedavi ve rehabilitasyon programlarına tabi tutulacağı müstakil ceza infaz kurumları açılabileceği gibi mevcut ceza infaz kurumlarının bir bölümü de bu amaç için düzenlenebilecektir. Ceza infaz kurumlarında oluşturulacak tedavi ve rehabilitasyon birimleri ile uygulanacak programların asgari standartları Sağlık Bakanlığının uygun görüşü alınmak

suretiyle Adalet Bakanlığı tarafından belirlenecektir. Ayrıca, tedavi ve rehabilitasyon programlarının başarılı olabilmesi amacıyla hükümlünün izin, ziyaret ve görüşme hakları uzman görüşü doğrultusunda geçici olarak kısıtlanabilecektir.

Diğer yandan, başka bir suçtan hükümlü olup uyuşturucu veya uyarıcı madde bağımlısı olduğu tespit edilen hükümlüler hakkında da bu fıkra hükümlerinin uygulanması sağlanarak bağımlılıkla mücadelenin kapsamının genişletilmesi öngörülmektedir.

Düzenlemeyle, madde bağımlılığı bulunan hükümlülerin tedavi ve rehabilitasyonuna yönelik mevcut yöntemlerin uygulanmasında etkinliğin artırılması ve böylelikle bağımlılıkla mücadelede daha başarılı sonuçlar elde edilebilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 28- Maddeyle, 5275 sayılı Kanunun 105/A maddesinin beşinci fıkrasına hüküm eklemek suretiyle, kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmak ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmak suçundan hükümlü olup denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle cezasının infazına karar verilen hükümlüler hakkında, koşullu salıverilme tarihine kadar ayrıca tedavi ve rehabilitasyon programlarına katılma yükümlülüğü getirilmektedir.

Böylelikle, bu suçtan hükümlü olanların hapis cezasının denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infazına karar verilmesi halinde, 5275 sayılı Kanunun 105/A maddesinin beşinci fıkrasında yer alan mevcut yükümlülüklerin yanı sıra bu hükümlüler için ayrıca tedavi ve rehabilitasyon programlarına katılma yükümlülüğü getirilmektedir. Belirtmek gerekir ki, tedavi ve rehabilitasyon programlarına katılma yükümlülüğünün başka bir yükümlülüğe çevrilmesi veya kaldırılması mümkün olmayacaktır.

MADDE 29- Maddeyle, 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 43/A maddesinde yapılması öngörülen değişiklikle, kamu veya özel hukuk tüzel kişisi ayrımı kaldırılarak, tüm tüzel kişilerin maddede düzenlenen idari yaptırımlar bakımından sorumluluğu kabul edilmektedir.

MADDE 30- Maddeyle, 5402 sayılı Denetimli Serbestlik Hizmetleri Kanununa yeni bir madde eklemek suretiyle, 5237 sayılı Kanunun 191 inci maddesi uyarınca uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmaktan dolayı haklarında kamu davasının açılmasının ertelenmesine karar verilen şüphelilere denetimli serbestlik müdürlüğünce uygulanacak tedavi ve/veya denetimli serbestlik tedbirleri ile bu tedbirlerin yerine getirilmesine ilişkin görev ve sorumluluklar düzenlenmektedir.

Düzenlemeyle, uyuşturucu veya uyarıcı madde kullananlar ile bu amaçla uyuşturucu madde satın alan, kabul eden veya bulunduranlar hakkında uygulanacak tedavi ve/veya denetimli serbestlik tedbirlerine ilişkin yükümlülüklerin ve işlemlerin neler olduğu açıkça belirlenerek, uygulama birliğinin sağlanması, bağımlılara özgü iyileştirme tedbirlerinin geliştirilmesi, koruyucu ve tedavi edici yöntemlerin etkili uygulanmasının sağlanması ve rehabilitasyonun verimliliğinin artırılması amaçlanmaktadır.

Düzenlemeye göre, Türk Ceza Kanununun 191 inci maddesi gereğince Cumhuriyet savcısı tarafından hakkında tedavi ve/veya denetimli serbestlik tedbiri verilen şüpheliyle ilgili olarak denetimli serbestlik müdürlüğünce; maddenin birinci fıkrasında bentler halinde sayılan yükümlülüklerden en az üç veya daha fazlasının uygulanmasına karar verilecektir.

Denetimli serbestlik müdürlüklerince takibi yapılan yükümlülükler, tedbir süresince şüphelinin ihtiyacına göre birinci fıkrada belirtilenlerle sınırlı olarak değiştirilebileceği gibi ilave yükümlülükler de getirilebilecektir.

Kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararında Cumhuriyet savcısı tarafından şüpheli hakkında sadece denetimli serbestlik tedbirine karar verilmiş ise denetimli serbestlik müdürlüğünce tedaviye tabi tutulma yükümlülüğü uygulanamayacaktır. Bu durumda birinci

fıkrada sayılan diğer yükümlülüklerden en az üç veya daha fazlasının uygulanmasına denetimli serbestlik müdürlüğünce karar verilecektir.

Belirtilmelidir ki, kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararında Cumhuriyet savcısı tarafından şüpheli hakkında tedavi ve denetimli serbestlik tedbirine karar verilmiş ise denetimli serbestlik müdürlüğünce tedaviye tabi tutulma yükümlülüğü mutlaka uygulanacaktır. Bu durumda tedavi yükümlülüğüyle birlikte birinci fıkrada sayılan diğer yükümlülüklerden en az iki veya daha fazlasının uygulanmasına denetimli serbestlik müdürlüğünce karar verilecektir.

Ayrıca denetimli serbestlik süresi içinde şüphelinin uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanıp kullanmadığının tespit edilmesi için gerekli görülmesi halinde denetimli serbestlik müdürlüğü tarafından şüpheliye bizzat test yapılabileceği gibi bu amaçla şüphelinin ilgili kuruma sevki sağlanabilir. Bu kapsamda şüpheli, Alkol ve Madde Bağımlılığı Tedavi ve Eğitim Merkezlerine (AMATEM) ve Çocuk Ergen Madde Bağımlılığı Tedavi Merkezlerine (ÇEMATEM) gibi bağımlılık arındırma merkezlerine, kamu hastanelerine, Adli Tıp Kurumuna veya şube müdürlüklerine ya da özel sağlık kurum ve kuruluşlarına sevk edilebilecektir.

Maddenin ikinci fıkrasında, tedaviye tabi tutulmasına karar verilen şüpheli hakkında denetimli serbestlik müdürlüğü ve ilgili sağlık kurumlarınca yapılacak işlemlere ilişkin düzenleme yapılmaktadır. Buna göre Cumhuriyet savcısı tarafından tedaviye tabi tutulmasına karar verilen şüpheli hakkında, ilgili sağlık kurumunda ayakta veya yatarak tıbbi tedavi uygulanacağı gibi sağlık kurumunca gerek görülmesi halinde şüphelinin rehabilitasyon amaçlı programlara katılmasına da karar verilecektir. Şüphelinin, tıbbi tedavi uygulanmasını kabul etmemesi veya rehabilitasyon amaçlı programlara katılmaması, kendisine uygulanan tedavinin gereklerine uygun davranmadığı anlamına gelecektir. Şüpheli bu tutumunda ısrar ederse hakkında, Türk Ceza Kanununun 191 inci maddesinin dördüncü fıkrasının (a) bendi uyarınca kamu davası açılabilecektir. Ayrıca fıkrayla, tedavi ve rehabilitasyon işlemlerinin gerçekleştirilmesi bakımından kolluk görevlilerinin sağlık kurumuna yardım etmekle görevli olduğu hüküm altına alınarak bu işlemlerin daha hızlı yerine getirilmesi amaçlanmaktadır. Belirtmek gerekir ki şüpheli hakkında Cumhuriyet savcısı tarafından adli bir işleme karar verilmiş olup, bu kararın gereği olarak kolluk görevlileri kanunla verilen bu yardım görevini yerine getirmek zorundadır.

Maddenin üçüncü fıkrasında, Cumhuriyet savcısı veya yetkili kamu görevlilerince soruşturma evresinde veya bu madde uyarınca belirlenen yükümlülüklerin yerine getirilmesi sırasında uyuşturucu madde bağımlılığı nedeniyle toplum için tehlike oluşturduğu değerlendirilen şüpheli hakkında ayrıca Türk Medeni Kanununun 432 nci maddesinin de uygulanabilmesi bakımından yetkili vesayet makamına bildirim yükümlülüğü düzenlenmektedir. Türk Ceza Kanununun 191 inci maddesindeki süreç ile Türk Medeni Kanununun 432 nci maddesindeki süreç birbirinden ayrı ve bağımsız işleyecektir.

Maddenin dördüncü fıkrasında, birinci fıkra kapsamında şüpheli hakkında uygulanacak yükümlülüklerin belirlenmesi veya yerine getirilebilmesi bakımından gerek görülmesi halinde şüphelinin ailesine bilgi verilebileceği veya ailesinden bilgi istenebileceği düzenlenmektedir. Böylelikle bağımlılıkla mücadelenin aktif şekilde yürütülebilmesi için gerekli görülmesi halinde denetimli serbestlik ve tedavi süreçlerinde bağımlıların ailelerinin sürece dahil edilerek azami faydanın sağlanması hedeflenmektedir.

Maddenin beşinci ve altıncı fıkralarında bu madde uyarınca yapılacak işlemlere ilişkin bazı usul düzenlemelerine yer verilmektedir.

Maddenin yedinci fıkrasında, Türk Ceza Kanununun 191 inci maddesi uyarınca hakkında tedavi tedbirine karar verilen şüphelilere uygulanacak yükümlülükler ile 5275 sayılı Kanunun 105/A maddesi uyarınca denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezanın infaz edilmesi durumunda uygulanan tedavi ve rehabilitasyon programlarına katılma yükümlülüğünün, Sağlık Bakanlığının uygun göreceği tedavi ve rehabilitasyon merkezlerinde yerine getirileceği düzenlenmektedir. Bu kapsamda Sağlık Bakanlığına söz konusu işlemlerin

etkili şekilde yürütülebilmesine hizmet edecek uygun tedavi ve rehabilitasyon merkezlerini açma görevi yüklenmektedir. Sağlık Bakanlığı, Ülkenin her yerinde -ve hatta ihtiyaç duyulan yerlerde birden fazla- tedavi ve rehabilitasyon merkezi açacaktır. Diğer yandan, bu merkezlerin Sağlık Bakanlığınca uygun görülen kamu veya özel kurum ve kuruluşlar tarafından da açılabileceği düzenlenerek, uyuşturucuyla mücadele alanında faaliyet gösteren tedavi ve rehabilitasyon hizmetlerinin Ülke genelinde yaygınlaştırılması ve bağımlılıkla mücadelenin etkinliğinin artırılması amaçlanmaktadır. Ayrıca herhangi bir yargısal sürece dahil olmaksızın kendiliğinden bu merkezlere başvuran kişilerin de tedavi ve rehabilitasyon hizmetlerinden faydalandırılması zorunluluğu getirilmektedir. Bu durumda kamu görevlileri ile sağlık mesleği mensupları bakımından suçu bildirme yükümlülüğünün doğmayacağına ilişkin Türk Ceza Kanununun 192 nci maddesinin dördüncü fıkrasının dikkate alınması gerekir.

Maddenin sekizinci fıkrasında, bu madde uyarınca hakkında yükümlülük kararı verilenlerin topluma kazandırılmaları ve ıslahları için Sağlık Bakanlığının yanında diğer bakanlıklar ile kamu kurum ve kuruluşlarına görev ve sorumluluk yüklenmektedir. Bu kapsamda bakanlıklar ile diğer kamu kurum ve kuruluşları, görevleri kapsamında eğitim, sosyal uyum ve denetim amacıyla gerekli her türlü çalışmayı yürütecek, gerekli ödeneği ayıracak ve ihtiyaç duyulan personeli bu süreçle ilgili olarak görevlendirecektir. Böylelikle uyuşturucu ve uyarıcı madde bağımlılığıyla mücadele alanında faaliyet gösteren tüm bakanlıklar ile kamu kurum ve kuruluşlarının bu sürece azami katkılarının sağlanması amaçlanmaktadır.

MADDE 31- Maddeyle, 5402 sayılı Kanuna geçici madde eklenmektedir.

Teklifle, 5402 sayılı Kanunda ihdas edilen 12/A maddesi uyarınca tedavi ve rehabilitasyon merkezleri açılacak, uyuşturucu ve uyarıcı madde bağımlılığıyla mücadele kapsamında önemli hizmetler yürütülecektir.

Maddeyle, tedavi ve rehabilitasyon merkezlerinin bir an önce hayata geçirilmesi ve yürütülecek hizmetlerin aksamaması için gereken ödeneğin, ilgili bakanlıkların bütçesine aktarılması ile bu hizmet ve merkezler için ihtiyaç duyulan personelin sağlanması hususunda düzenleme yapılmaktadır.

MADDE 32- Maddeyle, 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun 19 uncu maddesinin dördüncü fıkrasına hüküm eklemek suretiyle, kaçakçılık suçları, uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçu ve uyuşturucu madde yapmak amacıyla bitki ekiminden elde edilen malvarlığı değerlerini ihbar edenler ile bu suçlardan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunu ihbar edenlerin kimliklerinin gizlenmesine yönelik düzenleme yapılmaktadır.

MADDE 33- Maddeyle, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 4 üncü maddesinin ikinci fıkrasında değişiklik yapılmaktadır. Düzenlemeyle, basit yargılama usulünün uygulandığı ticari davaların miktar veya değeri beş yüz bin Türk Lirasından bir milyon Türk Lirasına çıkarılmakta ve bu parasal sınırın her yıl yeniden değerleme oranında artırılması hükme bağlanmaktadır.

MADDE 34- Maddeyle, 6102 sayılı Kanunun 5/A maddesinin birinci fıkrasında değişiklik yapılmaktadır. Hükümle, ticari davalardan, konusu bir miktar para olan itirazın iptali, menfi tespit ve istirdat davalarında, dava açılmadan önce arabulucuya başvurulmuş olması dava şartı olarak düzenlenmekte ve böylece uygulamada ortaya çıkan tereddütlerin giderilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 35- Maddeyle, 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanununun 17 nci maddesinin üçüncü fıkrasında değişiklik yapılmaktadır. Düzenlemeyle, arabulucunun, arabuluculuk faaliyeti sonunda düzenlenen tutanak ve sonuçları konusunda hazır

bulunmayan tarafları her türlü iletişim vasıtasını kullanarak bilgilendireceği hükme bağlanmakta ve böylelikle arabuluculuk sürecinin sonucundan, hazır bulunmayan tarafın da bilgi sahibi olması ve sürecin şeffaflığının sağlanması amaçlanmaktadır.

MADDE 36- Maddeyle, 6325 sayılı Kanuna 17/A maddesi eklenmektedir.

Maddeyle, milletlerarası sulh anlaşma belgelerinin icrası düzenlenmektedir. Arabuluculuk Sonucunda Yapılan Milletlerarası Sulh Anlaşmaları Hakkında Birleşmiş Milletler Sözleşmesi (Singapur Sözleşmesi), Ülkemiz tarafından 7/8/2019 tarihinde imzalanmış, 25/2/2021 tarihli ve 7282 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunmuş, 22/4/2021 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan 21/4/2021 tarihli ve 3866 sayılı Cumhurbaşkanı Kararıyla onaylanmış ve 11/4/2022 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Düzenlemeyle, iç hukukun bu Sözleşmeye uyumunun sağlanması amaçlanmaktadır.

Birinci fıkrayla, Sözleşme kapsamında arabuluculuk sonucu düzenlenen sulh anlaşma belgelerinin yerine getirilmesi için icra edilebilirlik şerhinin asliye ticaret mahkemesinden alınması gerektiği düzenlenmektedir.

İkinci fıkrayla, icra edilebilirlik şerhinin alınacağı yetkili asliye ticaret mahkemesi belirlenmektedir.

Üçüncü fıkrayla, mahkemenin icra edilebilirlik şerhinin verilmesine ilişkin incelemeyi, dosya üzerinden Sözleşme hükümleri ile 18 inci madde hükmüne göre yapacağı, gerektiğinde gerekçesini de göstererek duruşma açabileceği hükme bağlanmaktadır.

MADDE 37- Maddeyle, 6325 sayılı Kanuna 17/B maddesi eklenmektedir.

Maddeyle, taşınmazın devrine veya taşınmaz üzerinde sınırlı ayni hak kurulmasına ilişkin uyuşmazlıklarda arabuluculuk usulü düzenlenmektedir.

Taşınmazın devrine veya taşınmaz üzerinde sınırlı ayni hak kurulmasına ilişkin uyuşmazlıklar, tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebileceği uyuşmazlıklardandır. Birinci fıkrayla, bu uyuşmazlıkların ihtiyari arabuluculuğa elverişli olduğu açıkça düzenlenmekte ve uygulamada bu uyuşmazlıkların arabuluculuğa elverişli olup olmadığı hususundaki tereddüt giderilmektedir.

İkinci fıkrayla, birinci fıkra kapsamındaki uyuşmazlıklarla ilgili olarak arabuluculuk sürecinde taşınmaz üzerindeki tasarruf yetkisinin kısıtlandığına dair tapu siciline şerh verilmesi ve bu şerhin kaldırılması usulü düzenlenmektedir. Hükümle, bu uyuşmazlıklarla ilgili arabuluculuk sürecinde tarafların hukuki menfaatlerinin geçici olarak güvence altına alınması ve hukuki işlem güvenliğinin sağlanması amaçlanmaktadır.

Üçüncü fıkrayla, anlaşma belgesi düzenlenirken taşınmazın devri veya taşınmaz üzerinde sınırlı ayni hak kurulmasıyla ilgili olarak kanunlarda yer alan sınırlamalar ile usul ve esasların dikkate alınacağı hükme bağlanmaktadır. Hükümle, taşınmaz hukukuna ilişkin hukuki rejimin korunması ve olası hak kayıplarının önlenmesi amaçlanmaktadır.

Dördüncü fıkrayla, bu madde kapsamında düzenlenen anlaşma belgesinin icra edilebilirliğine ilişkin şerhin alınmasının zorunlu olduğu açıkça hükme bağlanmaktadır. Bu şerh taşınmazın bulunduğu yer sulh hukuk mahkemesinden alınacaktır. Mahkeme yapacağı incelemede anlaşma içeriğini, arabuluculuğa ve cebri icraya elverişli olup olmadığı ve taşınmazın devri veya taşınmaz üzerinde sınırlı ayni hak kurulmasıyla ilgili olarak kanunlarda yer alan sınırlamalar ile usul ve esaslara uyulup uyulmadığı yönünden denetleyecek ve bu kapsamda kurum veya kuruluşlardan bilgi veya belge talep edebilecektir. Mahkeme ayrıca gerektiğinde duruşma da açabilecektir. Düzenlemeyle anlaşma belgesinin icra edilebilirliğine ilişkin şerh verecek mahkemeye içerik denetimi yapma yetkisi verilmekte ve bu suretle tarafların hak ve menfaatlerinin korunması ile olası hak kayıplarının önlenmesi amaçlanmaktadır.

Beşinci fıkrayla, anlaşma belgesinin icra edilebilirliğine ilişkin şerhin verilmesiyle ilgili diğer hususlar hakkında 18 inci madde hükmünün uygulanacağı düzenlenmektedir.

MADDE 38- Maddeyle, 6325 sayılı Kanunun 18 inci maddesinin dördüncü fıkrasında değişiklik yapılmaktadır. Buna göre kanunlarda icra edilebilirlik şerhi alınmasının zorunlu kılındığı haller hariç olmak üzere, taraflar ve avukatları ile arabulucunun, ticari uyuşmazlıklar bakımından ise avukatlar ile arabulucunun birlikte imzaladıkları anlaşma belgesi, icra edilebilirlik şerhi aranmaksızın ilam niteliğinde belge sayılacaktır. Bu kapsamda Teklifle, Kanunun 17/B ve 18/B maddelerinde icra edilebilirlik şerhi alınması zorunluluğu getirildiğinden bu hallerde icra edilebilirlik şerhi alınmaksızın anlaşma belgesinin ilam niteliğinde sayılamayacağı vurgulanmakta ve böylelikle olası tereddütlerin giderilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 39- Maddeyle, 6325 sayılı Kanunun 18/A maddesinin yedinci ve onaltıncı fıkralarına cümleler eklenmektedir.

Yedinci fıkrada yapılan düzenlemeyle arabulucunun, avukatı bulunsa bile asıl tarafı arabuluculuk süreci hakkında bilgilendirmek zorunda olduğu hükme bağlanmakta ve böylelikle avukatın yanı sıra asıl tarafın da süreç hakkında bilgi sahibi olması ve şeffaflığın sağlanması amaçlanmaktadır.

Teklifle, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 5/A maddesinin birinci fıkrası ile 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasında yapılan değişiklikler uyarınca "menfi tespit davası", dava şartı olarak arabuluculuk kapsamına alınmaktadır. 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 72 nci maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında borçlunun, icra takibinden önce veya takip sırasında borçlu bulunmadığını ispat için menfi tespit davası açabileceği; icra takibinden önce açılan menfi tespit davasına bakan mahkemenin, talep üzerine alacağın yüzde onbeşinden aşağı olmamak üzere gösterilecek teminat mukabilinde, icra takibinin durdurulması hakkında ihtiyati tedbir kararı verebileceği düzenlenmiştir. Menfi tespit davası, dava şartı olarak arabuluculuk kapsamına alındığından arabuluculuğa başvuran, arabuluculuk süreci tamamlanmadan dava açamayacak, buna karşılık arabuluculuk sürecinde aynı alacakla ilgili olarak başvuran aleyhine icra takibi yapılabilecektir. Bu durumda başvuran, arabuluculuk süreci sonunda açacağı menfi tespit davasında 2004 sayılı Kanunun 72 nci maddesinin ikinci fıkrasının verdiği imkânlardan yararlanamayacaktır.

Maddenin onaltıncı fıkrasına eklenen cümleyle, menfi tespit davasını açacak davacının arabuluculuk süreci nedeniyle oluşabilecek hak kaybının önlenmesi amaçlanmaktadır. Hükme göre, arabuluculuk bürosuna başvurulmasından sonra, başvuran aleyhine uyuşmazlık konusuyla ilgili olarak icra takibi yapılması durumunda, başvuranın bu takibe karşı son tutanağın düzenlendiği tarihten itibaren iki hafta içinde 2004 sayılı Kanunun 72 nci maddesi uyarınca menfi tespit davası açması ve talep etmesi halinde başvuran (davacı) 72 nci maddenin ikinci fıkrasında düzenlenen imkânlardan yararlanabilecektir.

MADDE 40- Maddeyle, 6325 sayılı Kanuna 18/B maddesi eklenmektedir.

Birinci fıkrayla, bazı uyuşmazlıklar dava şartı olarak arabuluculuk kapsamına alınmaktadır.

Fıkranın (a) bendiyle, kira ilişkisinden kaynaklanan uyuşmazlıkların dava şartı olarak arabuluculuk usulüne tabi olacağı hüküm altına alınmaktadır. Ancak kiralanan taşınmazların 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununa göre ilamsız icra yoluyla tahliyesine ilişkin hükümler dava şartı olarak arabuluculuk usulüne tabi olmayacaktır. Bu kapsamda, icra mahkemesine yapılacak itirazın kaldırılması talepleri ile tahliye talepleri dava şartı olarak arabuluculuğa tabi olmayacaktır. Ancak anılan usulde sulh hukuk mahkemesinde dava açılması gerektiğinde dava şartı olarak arabuluculuğa ilişkin hükümler uygulanacaktır.

Fıkranın (b) bendiyle, taşınır ve taşınmazların paylaştırılmasına ve ortaklığın giderilmesine ilişkin uyuşmazlıkların dava şartı olarak arabuluculuk usulüne tabi olacağı düzenlenmektedir.

Fıkranın (c) bendiyle, 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunundan kaynaklanan uyuşmazlıkların dava şartı olarak arabuluculuk usulüne tabi olacağı hükme bağlanmaktadır.

Fıkranın (ç) bendiyle, komşu hakkından kaynaklanan uyuşmazlıkların da dava şartı olarak arabuluculuk usulüne tabi olacağı kabul edilmektedir. Komşu hakkının kapsamı, 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun "Komşu hakkı" başlığı altında yer alan 737 ilâ 750 nci maddelerine göre belirlenebilecektir.

İkinci fıkrayla, birinci fıkrada sayılan uyuşmazlıklardan taşınmazla ilgili olanlar hakkında anlaşma belgesi düzenlenirken taşınmazla ilgili olarak kanunlarda yer alan sınırlamalar ile usul ve esasların dikkate alınacağı hükme bağlanmaktadır. Hükümle, taşınmaz hukukuna ilişkin hukuki rejimin korunması ve olası hak kayıplarının önlenmesi amaçlanmaktadır.

Üçüncü fıkrayla, bu madde kapsamında düzenlenen anlaşma belgesinin icra edilebilirliğine ilişkin şerhin alınmasının zorunlu olduğu açıkça hükme bağlanmaktadır. Bu şerh taşınmazla ilgili anlaşma belgeleri bakımından taşınmazın bulunduğu yer, diğer anlaşma belgeleri bakımından ise arabulucunun görev yaptığı yer sulh hukuk mahkemesinden alınacaktır. Mahkeme taşınmazla ilgili anlaşma belgeleri bakımından yapacağı incelemede anlaşma içeriğini, arabuluculuğa ve cebri icraya elverişli olup olmadığı ve taşınmazla ilgili olarak kanunlarda yer alan sınırlamalar ile usul ve esaslara uyulup uyulmadığı yönünden denetleyecek ve bu kapsamda kurum veya kuruluşlardan bilgi veya belge talep edebilecektir. Mahkeme ayrıca gerektiğinde duruşma da açabilecektir. Düzenlemeyle anlaşma belgesinin icra edilebilirliğine ilişkin şerh verecek mahkemeye içerik denetimi yapma yetkisi verilmekte ve bu suretle tarafların hak ve menfaatlerinin korunması ile olası hak kayıplarının önlenmesi amaçlanmaktadır.

Dördüncü fıkrayla, anlaşma belgesinin icra edilebilirliğine ilişkin şerhin verilmesiyle ilgili diğer hususlar hakkında 18 inci madde hükmünün uygulanacağı düzenlenmektedir.

MADDE 41- Maddeyle, 6325 sayılı Kanuna geçici madde eklenmektedir. Teklifle, 6325 sayılı Kanuna eklenen 18/B maddesinin dava şartı olarak arabuluculuğa ilişkin hükümlerinin, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla ilk derece mahkemeleri ve bölge adliye mahkemeleri ile Yargıtayda görülmekte olan davalar hakkında uygulanmayacağı düzenlenmektedir.

MADDE 42- Maddeyle, 6384 sayılı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine Yapılmış Bazı Başvuruların Tazminat Ödenmek Suretiyle Çözümüne Dair Kanunun 4 üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Teklifle Anayasa Mahkemesinde derdest olan bazı bireysel başvurular bakımından 6384 sayılı Kanunla kurulan Tazminat Komisyonuna müracaat imkânı getirilmektedir. Buna bağlı olarak ortaya çıkacak iş yükü artışı nazara alınarak Komisyonun yapısı ve çalışma şekli yeniden düzenlenmektedir. Bu kapsamda Komisyonun üye sayısı artırılmakta ve Komisyonun üçer kişilik heyetler halinde çalışmasına da imkân verilmektedir. Ayrıca, heyetlerin oluşumu ve iş bölümü ile Komisyon ve heyetlerin toplantı ve karar yeter sayılarına dair düzenleme yapılmaktadır.

MADDE 43- Maddeyle, 6384 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

25/7/2018 tarihli ve 7145 sayılı Kanunla 6384 sayılı Kanuna eklenen geçici 2 nci maddeyle; makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiği ve mahkeme kararlarının geç veya

eksik icra edildiği ya da hiç icra edilmediği iddiasıyla Anayasa Mahkemesine yapılmış ve maddenin yürürlüğe girdiği 31/7/2018 tarihi itibarıyla derdest olan bireysel başvuruların, başvuru yollarının tüketilmemesi nedeniyle Anayasa Mahkemesince verilecek kabul edilemezlik kararının tebliğinden itibaren üç ay içinde yapılacak müracaat üzerine 6384 sayılı Kanunla kurulan Tazminat Komisyonu tarafından inceleneceği hükme bağlanmıştı.

Düzenlemeyle 31/7/2018 tarihinden sonra Anayasa Mahkemesine yapılmış ve 9/3/2023 tarihi itibarıyla Yüksek Mahkeme önünde derdest olan söz konusu bireysel başvuruların Tazminat Komisyonu tarafından karara bağlanması öngörülmektedir. Böylelikle söz konusu başvuruların bir an önce karara bağlanması ve Yüksek Mahkemenin iş yükünün azaltılması amaçlanmaktadır.

MADDE 44- Maddeyle, 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununun 54 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b), (d) ve (k) bentlerinde belirtilen durumda olan yabancılar hakkında yürütülen adli işlemler sırasında verilen yurt dışına çıkamama şeklindeki adli kontrol kararının kaldırılmasını talep etme yetkisi valiliklere de verilmektedir. İlgili valiliğin talebi Cumhuriyet başsavcılığı aracılığıyla sulh ceza hakimliğine veya mahkemesine iletilecektir.

MADDE 45- Maddeyle, 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasında değişiklik yapılmaktadır. Hükümle, işçi veya işveren alacağı ve tazminatı talepleriyle ilgili olarak açılacak itirazın iptali, menfi tespit ve istirdat davalarında arabulucuya başvurulmuş olması dava şartı olarak düzenlenmekte ve böylece uygulamada ortaya çıkan tereddütlerin giderilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 46- Teklifle, 2004 sayılı Kanuna eklenen 88/a maddesiyle muhafazasına gerek kalmayan malların tasfiyesi düzenlendiğinden, maddenin birinci fıkrasıyla, Kanunun 88 inci maddesinin altıncı fıkrası yürürlükten kaldırılmaktadır.

Maddenin ikinci fıkrasıyla, çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilam veya tedbir kararlarının yerine getirilmesine ilişkin işlemleri gerçekleştirmek üzere görevlendirilenlere işlemin hangi gün ve saatte yapıldığına bakılmaksızın ödeme yapılması amacıyla 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununun 41/H maddesinin ikinci fıkrasında değişiklik yapılmaktadır.

GEÇİCİ MADDE 1- Maddeyle, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 5/A maddesinin birinci fıkrası ile 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasına eklenen menfi tespit ve istirdat davaları hakkındaki hükümlerin 1/9/2023 tarihinde ve sonrasında açılacak davalar hakkında uygulanacağı hükme bağlanmaktadır.

Belirtilmelidir ki, Teklifle, 6102 sayılı Kanunun 5/A maddesi ile 7036 sayılı Kanunun 3 üncü maddesine menfi tespit ve istirdat davalarının yanı sıra itirazın iptali davası da eklenmektedir. Ancak, itirazın iptali davasının dava şartı olarak arabuluculuk kapsamında olduğuna ilişkin mevcut uygulamalar dikkate alınarak bu fıkrada, itirazın iptali davasıyla ilgili hükme yer verilmemektedir.

MADDE 47- Yürürlük maddesidir.

MADDE 48- Yürütme maddesidir.

İCRA VE İFLAS KANUNU İLE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununa 79 uncu maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

"Konutta haciz:

MADDE 79/a- İcra müdürü, haciz yapılması talep edilen yerin konut olduğunu tespit ederse, bu yerde haciz yapılmasına karar verir ve bu kararı derhal icra mahkemesinin onayına sunar.

Mahkeme, dosyanın tevdi edildiği tarihten itibaren en geç üç gün içinde dosya üzerinden yapacağı inceleme sonunda haciz yapılması talep edilen yerin konut olduğunun anlaşılması halinde kararın onaylanmasına kesin olarak karar verir. Bu kararın icra dairesine bildirilmesi üzerine haciz işlemleri yapılır. Haciz yapılması talep edilen yerin konut olmadığının anlaşılması halinde ise mahkeme, konutta haciz yapılmasına dair kararı kesin olarak kaldırır. Bu kararın icra dairesine bildirilmesi üzerine icra müdürü, mevcut haciz talebi hakkında yeniden karar verir.

Mahkemenin onaylama kararı üzerine hacze gidilen yerin konut olmadığının anlaşılması halinde hacze devam olunur. Ancak konut olmadığı kabul edilen bir yerle ilgili verilen haciz kararı üzerine yapılan haciz işlemi sırasında, bu yerin konut olduğu anlaşılır ve borçlu da haczin yapılmasına rıza göstermez ise haciz işlemine son verilir ve müteakip işlemler hakkında birinci ve ikinci fıkra hükümleri uygulanır.

İhtiyati haciz hakkında, bu madde hükmü uygulanmaz."

MADDE 2- 2004 sayılı Kanunun 82 nci maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendinde yer alan "bireyleri için lüzumlu eşya; aynı amaçla kullanılan eşyanın birden fazla olması durumunda bunlardan biri" ibaresi "bireylerine ait kişisel eşya ile ailenin ortak kullanımına hizmet eden tüm ev eşyası" şeklinde değiştirilmiş ve ikinci fıkrasında yer alan "3," ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 3- 2004 sayılı Kanunun 85 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "haczolunur." ibaresi "haczolunur; ancak bu miktarı aşacak şekilde haciz yapılamaz." şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 4- 2004 sayılı Kanuna 88 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

"Muhafazasına gerek kalmayan malların tasfiyesi:

MADDE 88/a- Muhafaza işleminin dayanağı olan haciz kalkmış olup da yedieminde bulunan mallar, takibin yapıldığı yer icra dairesince bu madde uyarınca resen tasfiye edilir.

Tasfiye edilecek mallara ilişkin bilgiler, icra dairesince Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sisteminde duyurulur.

İcra dairesi, borçluya tebligat çıkararak tebliğ tarihinden itibaren on gün içinde tarifeye göre belirlenen yedieminlik ücretini ödemek suretiyle malı teslim alabileceğini, aksi halde müteakip fıkralar uyarınca malın tasfiye edileceğini ihtar eder.

Borçlunun malı teslim almaması halinde icra dairesi, rehin hakkı sahibine tebligat çıkararak tebliğ tarihinden itibaren on gün içinde rehinden kaynaklanan haklarını kullanabileceğini ve bu durumu icra dairesine bildirmesi gerektiğini, aksi halde müteakip fıkralar uyarınca malın tasfiye edileceğini ihtar eder.

Sicile kayıtlı mallar bakımından, malın borçlu tarafından teslim alınmaması veya rehinden kaynaklı hakkın kullanılmaması halinde icra dairesi, malın daha önce satışa

çıkarılmamış olması kaydıyla, kanunun elektronik ortamda açık artırma suretiyle satışa ilişkin hükümleri uyarınca resen satışını yapar.

Yukarıdaki fıkralar uyarınca malın tasfiye edilememesi halinde icra dairesi, derhal yediemine tebligat çıkararak, tebliğ tarihinden itibaren on gün içinde varsa malın son iki yıl içinde yapılan, yoksa icra dairesince takdir edilen kıymetinin yüzde kırkı üzerinden, tarifeye göre belirlenen yedieminlik ücreti mahsup edildikten sonra bakiye tutarı ödediği takdirde malın mülkiyetinin kendisine devredilmesine karar verileceğini, aksi halde müteakip fıkralara göre işlem yapılacağını ihtar eder. Bu fıkrada belirtilen şartların oluştuğunun ve varsa bakiye tutarın yediemin tarafından ödendiğinin tespiti halinde icra dairesi, malın mülkiyetinin yediemine devrine yönelik kararın verilmesi için dosyayı icra mahkemesine gönderir.

Sicile kayıtlı mallar bakımından yedieminin malın mülkiyetinin devrini kabul etmemesi halinde icra dairesi, Makine ve Kimya Endüstrisi Anonim Şirketine tebligat çıkararak, tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde, 30/6/2021 tarihli ve 7330 sayılı Makine ve Kimya Endüstrisi Anonim Şirketi Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca belirlenen hurda bedelini ödeyeceğini bildirmesi ve bildirimde bulunduğu tarihten itibaren üç ay içinde hurda bedelini ödemesi şartıyla malın mülkiyetinin Şirkete devredilmesine karar verileceğini ihtar eder. Bu fıkrada belirtilen şartların oluştuğunun ve hurda bedelinin ödendiğinin tespiti halinde icra dairesi, hurdaya ayırma işlemlerini tamamlayarak malın mülkiyetinin Şirkete devrine yönelik kararın verilmesi için dosyayı icra mahkemesine gönderir.

Yukarıdaki fıkralar uyarınca malın tasfiye edilememesi halinde icra dairesi, malın mülkiyetinin bedelsiz olarak Türkiye Kızılay Derneğine devrine yönelik kararın verilmesi için dosyayı icra mahkemesine gönderir.

İcra mahkemesi, mülkiyetin devri için gönderilen dosyalarda, en geç on gün içinde dosya üzerinden yapacağı inceleme sonunda talebin kabulüne veya reddine kesin olarak karar verir. Kabul kararıyla, malın mülkiyeti ilgiliye geçer; tüm haciz ve rehinler kaldırılarak devir ve teslim işlemleri gerçekleştirilir.

Tasfiye konusu malın vergi, ceza, prim gibi borçları, borçluya ait olup mülkiyet ilgiliye, tüm borç ve yüklerinden âri olarak geçer. Devir ve tescil işlemleri her türlü vergi, resim ve harçtan müstesnadır.

Devir işlemlerine karşı yedieminlik alacağına dayanılarak hapis hakkı kullanılamaz. Yedieminlik ücretinin varlığı, mülkiyetin devri ve buna ilişkin işlemlerin yapılmasına engel teşkil etmez.

Tasfiye konusu mal üzerinde 6183 sayılı Kanun uyarınca haciz bulunması halinde icra dairesi, borçluya tebligat çıkarmadan önce tahsil dairesine tebligat çıkararak tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde muhafaza ve/veya satış işlemlerini yapmak üzere malı teslim alması gerektiğini, aksi halde malın bu madde uyarınca tasfiye edileceğini bildirir.

Tasfiye konusu malın 27/10/2009 tarihli ve 4458 sayılı Gümrük Kanunu kapsamında serbest dolaşımda olmaması halinde icra dairesi, borçluya tebligat çıkarmadan önce gümrük idaresine tebligat çıkararak bir ay içinde gümrük işlemlerini yapmak üzere malı teslim alması gerektiğini, aksi halde malın bu madde uyarınca tasfiye edileceğini bildirir.

Tasfiye masrafları, öncelikle dosyadaki avanstan, avansın bulunmaması halinde Adalet Bakanlığı bütçesinden karşılanır.

Tasfiye kapsamında dosyaya ödenen tutardan; sırasıyla avanstan karşılanan masraflar, Adalet Bakanlığı bütçesinden karşılanan masraflar ve vergi, resim, harç gibi malın aynından kaynaklanan kamu alacakları ödenir. Kalan tutar, 9 uncu madde uyarınca muhafaza edilir, bankalarda nemalandırılır ve talep halinde nemalarıyla birlikte hak sahiplerine ödenir.

Dosyaya ödenen tutarın, Adalet Bakanlığı bütçesinden yapılan masrafı karşılayamaması halinde icra dairesi, bakiye masrafın, 6183 sayılı Kanun uyarınca borçludan tahsili için tahsil dairesine bildirimde bulunur.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Adalet Bakanlığınca yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenir."

MADDE 5- 2004 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 19- Bu maddeyi ihdas eden Kanunla, Kanuna eklenen 79/a maddesi, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce verilen konutta haciz yapılmasına ilişkin kararlar hakkında uygulanmaz. Bu değişikliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce verilen konutta haciz kararları hakkında, bu değişiklikten önceki hükümlerin uygulanmasına devam olunur.

Bu maddeyi ihdas eden Kanunla, Kanunun 82 nci maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendi ile ikinci fıkrasında yapılan değişiklikler, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce haczedilmiş eşyalar hakkında uygulanmaz. Bu değişikliklerin yürürlüğe girdiği tarihten önce haczedilen eşyalar hakkında, bu değişikliklerden önceki hükümlerin uygulanmasına devam olunur."

MADDE 6- 2004 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 20- Bu maddeyi ihdas eden Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla, muhafaza işleminin dayanağı olan haciz kalkmış olup da yedieminde bulunan mallar, takibin yapıldığı yer icra dairesince bu madde uyarınca resen tasfiye edilir. Adalet Bakanlığı, tasfiye edilecek malların sayısını dikkate alarak takibin yapıldığı yer icra dairelerinden birini veya birkaçını ya da takibin yapıldığı yerin bağlı olduğu ilin adıyla anılan icra dairelerinden birini veya bir kaçını tasfiye işlemlerini yürütmekle görevlendirebilir.

Tasfiye edilecek mallara ilişkin bilgiler, icra dairesince Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sisteminde duyurulur.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasların yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on gün içinde gümrük idaresi, 4458 sayılı Kanun kapsamında serbest dolaşımda olmayan tasfiye konusu malı, gümrük işlemlerini yapmak üzere teslim almazsa, müteakip fıkralar uyarınca mal tasfiye edilir.

Yukarıdaki fıkra uyarınca mal tasfiye edilmez ve tahsil dairesi, üçüncü fıkradaki süreyi takip eden on gün içinde, 6183 sayılı Kanun uyarınca üzerinde haciz bulunan tasfiye konusu malı muhafaza ve/veya satış işlemlerini yapmak üzere teslim almazsa, müteakip fıkralar uyarınca mal tasfiye edilir.

Yukarıdaki fıkra uyarınca mal tasfiye edilmez ve borçlu, dördüncü fıkradaki süreyi takip eden on gün içinde, tarifeye göre belirlenen yedieminlik ücretini ödemek suretiyle malı teslim almazsa müteakip fıkralar uyarınca mal tasfiye edilir.

Yukarıdaki fıkra uyarınca mal tasfiye edilmez ve rehin hakkı sahibi, beşinci fıkradaki süreyi takip eden on gün içinde, rehinden kaynaklanan haklarını kullanarak bu durumu icra dairesine bildirmezse müteakip fıkralar uyarınca mal tasfiye edilir.

Sicile kayıtlı mallar bakımından yukarıdaki fıkra uyarınca mal tasfiye edilmezse icra dairesi, altıncı fıkradaki sürenin dolmasını müteakip gecikmeksizin malın, kanunun elektronik ortamda açık artırma suretiyle satışa ilişkin hükümleri uyarınca resen satışını yapar. Satış ilanları, sadece elektronik satış portalında yapılır. Malın son iki yıl içinde yapılan kıymet takdiri yoksa resen kıymet takdiri yapılır. İkinci artırmada malın satılamaması halinde, artırma sonuç tutanağının ilan edildiği tarih esas alınmak suretiyle müteakip fıkralar uyarınca mal tasfiye edilir.

Yukarıdaki fıkralar uyarınca malın tasfiye edilememesi halinde yediemin, altıncı ve sicile kayıtlı mallar bakımından yedinci fıkralarda belirtilen süreleri takip eden on gün içinde malın mülkiyetini almayı kabul eder ve varsa malın son iki yıl içinde yapılan, yoksa icra dairesince takdir edilen kıymetinin yüzde otuzu üzerinden, tarifeye göre belirlenen yedieminlik ücreti mahsup edildikten sonra bakiye tutarı öderse icra dairesi, malın mülkiyetinin yediemine devrine yönelik kararın verilmesi için dosyayı icra mahkemesine gönderir.

Sicile kayıtlı mallar bakımından yedieminin malın mülkiyetinin devrini kabul etmemesi halinde Makine ve Kimya Endüstrisi Anonim Şirketi, sekizinci fıkradaki süreyi takip eden bir ay içinde malın 7330 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca belirlenen hurda bedelini ödeyeceğini bildirmesi ve bildirimde bulunduğu tarihten itibaren üç ay içinde hurda bedelini ödemesi halinde icra dairesi, hurdaya ayırma işlemlerini tamamlayarak malın mülkiyetinin Şirkete devrine yönelik kararın verilmesi için dosyayı icra mahkemesine gönderir.

Yukarıdaki fıkralar uyarınca malın tasfiye edilememesi halinde icra dairesi, malın mülkiyetinin bedelsiz olarak Türkiye Kızılay Derneğine devrine yönelik kararın verilmesi için dosyayı icra mahkemesine gönderir.

İcra mahkemesi, mülkiyetin devri için gönderilen dosyalarda, en geç on gün içinde dosya üzerinden yapacağı inceleme sonunda talebin kabulüne veya reddine kesin olarak karar verir. Kabul kararıyla, malın mülkiyeti ilgiliye geçer; tüm haciz ve rehinler kaldırılarak devir ve teslim işlemleri gerçekleştirilir.

Tasfiye konusu malın vergi, ceza, prim gibi borçları, borçluya ait olup mülkiyet ilgiliye, tüm borç ve yüklerinden âri olarak geçer. Devir ve tescil işlemleri her türlü vergi, resim ve harçtan müstesnadır.

Devir işlemlerine karşı yedieminlik alacağına dayanılarak hapis hakkı kullanılamaz. Yedieminlik ücretinin varlığı, mülkiyetin devri ve buna ilişkin işlemlerin yapılmasına engel teşkil etmez.

Tasfiye masrafları, öncelikle dosyadaki avanstan, avansın bulunmaması halinde Adalet Bakanlığı bütçesinden karşılanır.

Tasfiye kapsamında dosyaya ödenen tutardan; sırasıyla avanstan karşılanan masraflar, Adalet Bakanlığı bütçesinden karşılanan masraflar ve vergi, resim, harç gibi malın aynından kaynaklanan kamu alacakları ödenir. Kalan tutar, 9 uncu madde uyarınca muhafaza edilir, bankalarda nemalandırılır ve talep halinde nemalarıyla birlikte hak sahiplerine ödenir.

Dosyaya ödenen tutarın, Adalet Bakanlığı bütçesinden yapılan masrafı karşılayamaması halinde icra dairesi, bakiye masrafın, 6183 sayılı Kanun uyarınca borçludan tahsili için tahsil dairesine bildirimde bulunur.

İcra daireleri, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde yedieminlerde bulunan malların tespiti için gerekli işlemleri yapar. Bu hâlde kolluktan yardım istenebilir. Adalet Bakanlığı, bu fıkrada belirtilen tespit işlemlerinin yapılması için gerekli tedbirleri alır ve düzenlemeleri yapar.

Adalet Bakanlığı, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde, bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirler ve yürürlüğe koyar. Usul ve esasların yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bu maddenin uygulanmasına başlanır. Bu husus Adalet Bakanlığının resmi internet sitesinde duyurulur."

MADDE 7- 12/6/1933 tarihli ve 2313 sayılı Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanunun 20 nci maddesinin üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Uyuşturucu maddelerin kesin olarak raporları alındıktan sonra, yönetmelikte belirlenen usule uygun olarak alınacak örneklerin saklanması kaydıyla müsaderesine sulh ceza hâkimliğince soruşturmanın her safhasında karar verilir.

Müsaderesine karar verilen uyuşturucu maddeler gereği yapılmak üzere mühürlü olarak mahalli mülki amirliğe teslim edilir.

Örnek olarak alınan uyuşturucu maddeler hükümle birlikte müsadere edilir ve ancak hükmün kesinleşmesinden sonra mahalli mülki amirliğe teslim edilir."

MADDE 8- 2313 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 2- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce elkonulmuş uyuşturucu veya uyarıcı maddeler bakımından da 20 nci maddede bu Kanunla yapılan değişiklikler uygulanır. Kovuşturma evresinde; ilk derece mahkemesinde görülmekte olan dosyalar bakımından mahkemesince, istinaf veya temyiz kanun yolunda olan dosyalar bakımından ise UYAP kayıtlarını incelemek suretiyle ilk derece mahkemesince derhal karar verilir. Örnek alınmamış dosyalarda yeterince örnek alınır.

Örnek olarak alınan uyuşturucu veya uyarıcı maddeler ancak hükmün kesinleşmesinden sonra mahalli mülki amirliğe teslim edilir."

MADDE 9- 10/7/1953 tarihli ve 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun ek 12 nci maddesinin birinci fıkrasına "suçlar ile" ibaresinden sonra gelmek üzere "göçmen kaçakçılığı ve" ibaresi eklenmiştir.

MADDE 10- 2/1/1961 tarihli ve 195 sayılı Basın İlan Kurumu Teşkiline Dair Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasına (6) numaralı bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiş ve diğer bent buna göre teselsül ettirilmiştir.

"7. Yurt dışında Türkçe yayın yapan mevkuteler ve internet haber sitelerinde ilan ve reklamların yayınlanmasına aracı olmak, destek vermek ve bu amaçlarla gerektiğinde yurtdışında temsilcilik açmak,"

MADDE 11- 195 sayılı Kanunun 34 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "mevkutelerin vasıflarını" ibaresi "mevkuteler ile yurtdışında Türkçe yayın yapan mevkuteler ve internet haber sitelerinin vasıflarını" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 12- 19/3/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 43 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Avukatların büro kurma giderlerinin karşılanması için kredi ve finans kuruluşları ile kredi veren kamu kurum ve kuruluşlarınca uygun şartlarda finansman desteği sağlanır. Desteğin sağlanmasına ilişkin usul ve esaslar, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu ile Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınarak Adalet Bakanlığı tarafından belirlenir."

MADDE 13- 1136 sayılı Kanunun 65 inci maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan "yarı oranında alınır." ibaresi "alınmaz." şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 14- 1136 sayılı Kanunun 180 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan "ikisi" ibareleri "üçü" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 15- 18/1/1972 tarihli ve 1512 sayılı Noterlik Kanununun 61 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Delil tespiti işlemleri noterler tarafından da yapılabilir. İleride açılacak bir davada ileri sürülecek bir vakıanın tespiti amacıyla talep üzerine noterlik dairesinde veya daire dışında noterler tarafından keşif yapılabilir, yemin ettirilmek suretiyle bilirkişi incelemesi yaptırılabilir ve tanık ifadesi alınabilir. Yapılan tüm işlemleri ve beyanları içeren bir tutanak düzenlenir ve varsa bilirkişi raporu ile diğer belgeler tutanağa eklenir. Bu işlemler; niteliğine uygun düştüğü ölçüde 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun delil tespitine ilişkin hükümleri uyarınca bizzat noterler veya noterlik dairesinde imza yetkisi verilmiş hukuk fakültesi mezunu görevli veya noter stajyeri tarafından yapılabilir. Bu işlemler konsoloslar tarafından yapılamaz. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Adalet Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir."

MADDE 16- 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun ek 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendinde yer alan "mensup personeli," ibaresi "mensup personeli ve ceza infaz kurumu müdürü, infaz ve koruma başmemuru ve infaz ve koruma memuru unvanlı ceza infaz kurumu personeli," şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 17- 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 437 nci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "dinler ve gecikmeksizin" ibaresi "dinler, tahkikatı tamamlar ve gecikmeksizin en geç iki gün içinde" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 18- 26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun 5 inci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "beş yüz bin" ibaresi "bir milyon" şeklinde değiştirilmiş ve fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiştir.
"Bu fıkrada belirtilen parasal sınır, 6100 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesinin birinci fıkrasına göre artırılır."

MADDE 19- 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 79 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan "üç yıldan" ibaresi "beş yıldan" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 20- 5237 sayılı Kanunun 188 inci maddesinin dördüncü fıkrasının (a) bendinde yer alan "sentetik kannabinoid ve türevleri veya bazmorfin olması," ibaresi "bazmorfin, sentetik kannabinoid ve türevleri, sentetik katinon ve türevleri, sentetik opioid ve türevleri veya amfetamin ve türevleri olması," şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 21- 5237 sayılı Kanunun 191 inci maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiş ve üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.
"Erteleme kararı kolluk birimlerine de bildirilir."
"(3) Erteleme süresi zarfında şüpheli hakkında asgari bir yıl süreyle denetimli serbestlik tedbiri uygulanır. Bu süre denetimli serbestlik müdürlüğünün teklifi üzerine veya resen Cumhuriyet savcısının kararı ile altışar aylık sürelerle en fazla iki yıl daha uzatılabilir. Hakkında denetimli serbestlik tedbiri verilen kişi, gerek görülmesi hâlinde denetimli serbestlik süresi içinde tedaviye tabi tutulabilir. Cumhuriyet savcısı, erteleme süresi zarfında uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanıp kullanmadığını tespit etmek için yılda en az iki defa şüphelinin ilgili kuruma sevkine karar verir."

MADDE 22- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 139 uncu maddesinin dördüncü fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.
"Hâkim, soruşturmacının yedinci fıkranın (a) bendinin (1) numaralı alt bendinde yer alan suç bakımından kamuya açık yerlerde ve işyerlerinde delil toplamak amacıyla ses veya görüntü kaydı yapmasına izin verebilir."

MADDE 23- 5271 sayılı Kanunun 193 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.
"(2) Sanık hakkında, toplanan delillere göre mahkûmiyet, ceza verilmesine yer olmadığı ve güvenlik tedbiri dışında bir karar verilmesi gerektiği kanısına varılırsa, sorgusu yapılmamış olsa da dava yokluğunda bitirilebilir."

MADDE 24- 5271 sayılı Kanunun 231 inci maddesinin onikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"(12) Hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararına itiraz edilebilir. İtiraz mercii, karar ve hükmü inceler; usul ve esasa ilişkin hukuka aykırılık tespit ettiği takdirde, gerekçesini göstererek karar ve hükmü kaldırır ve gereğinin yapılması için dosyayı mahkemesine gönderir."

MADDE 25- 5271 sayılı Kanunun 308/A maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı fıkraya mevcut ikinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

"Bölge adliye mahkemesi ceza dairelerinin kesin nitelikteki kararlarına karşı bölge adliye mahkemesi Cumhuriyet başsavcılığı, re'sen veya istem üzerine, kararın kendisine verildiği tarihten itibaren otuz gün içinde kararı veren daireye itiraz edebilir."

"Sanık aleyhine itiraz edilebilmesi için kararı etkileyecek nitelikte esaslı bir hatanın bulunması zorunlu olup, bu itiraz sanık veya müdafiine daire tarafından tebliğ olunur. Tebligat, ilgililerin dava dosyasından belirlenen son adreslerine yapılmasıyla geçerli olur. İlgililer, tebliğden itibaren yedi gün içinde yazılı olarak cevap verebilir."

MADDE 26- 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanuna 16 ncı maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

"Çocuğunun hastalığı nedeniyle kadın hükümlünün cezasının infazının ertelenmesi

MADDE 16/A- (1) İnfazına başlanmış olsa bile, toplam on yıl veya daha az süreli hapis cezasına mahkûm olan veya adli para cezası infaz sürecinde hapis cezasına çevrilen kadın hükümlünün, engelliliği nedeniyle bakıma muhtaç olan veya ağır bir hastalığa maruz kalan on sekiz yaşını doldurmamış çocuğunun bulunması ve toplum güvenliği bakımından ağır ve somut tehlike oluşturmayacağının değerlendirilmesi hâlinde, cezasının infazı Cumhuriyet Başsavcılığınca bir yıla kadar ertelenebilir. Erteleme süresi her defasında altı ayı geçmemek üzere en çok dört kez uzatılabilir. Erteleme süresi içinde zamanaşımı işlemez. Çocuğun engellilik nedeniyle bakıma muhtaç olma veya ağır hastalık hâli, 16 ncı maddenin üçüncü fıkrasına göre belirlenir. Erteleme süresi içinde; hükümlünün ertelemenin amacına veya yükümlülüklere aykırı davrandığının denetimli serbestlik müdürlüğü veya kolluk birimlerince tespit edilmesi, hükümlü hakkında kasten işlenen bir suçtan dolayı kamu davası açılması veya çocuğun iyileşmesi hâlinde, erteleme kararı kaldırılarak ceza derhâl infaz olunur. Hükümlü, Cumhuriyet savcısı tarafından erteleme süresi içinde;

a) Belirli bir yerleşim bölgesini terk etmemek,

b) Belirlenen yerlere, belirtilen süreler içinde düzenli olarak başvurmak,

c) Ekonomik durumu göz önünde bulundurularak belirlenen güvence miktarını yatırmak,

yükümlülüklerinden en az birine tâbi tutulur. Hükümlü hakkında ayrıca Cumhuriyet savcısı tarafından yurt dışına çıkamama yükümlülüğü konulur."

MADDE 27- 5275 sayılı Kanunun 71 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"(2) Türk Ceza Kanununun 191 inci maddesinde yer alan kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmak ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmak suçundan hükümlü olanların tedavi ve rehabilitasyon programlarına katılması zorunludur. Bu suçtan hükümlü olanlar için tedavi ve rehabilitasyon programlarının uygulanacağı müstakil ceza infaz kurumları açılabileceği gibi mevcut ceza infaz kurumlarının bir bölümü de bu amaç için düzenlenebilir. Tedavi ve rehabilitasyon birimleri ile programlarının asgari standartları Sağlık Bakanlığının uygun görüşü alınarak Adalet Bakanlığınca belirlenir. Tedavi ve rehabilitasyon programlarının başarılı olabilmesi amacıyla hükümlünün izin, ziyaret ve görüşme hakları uzman görüşü doğrultusunda geçici olarak kısıtlanabilir. Başka bir suçtan hükümlü olup uyuşturucu veya uyarıcı madde bağımlısı olduğu tespit edilen hükümlüler hakkında da bu fıkra hükmü uygulanır."

MADDE 28- 5275 sayılı Kanunun 105/A maddesinin beşinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Türk Ceza Kanununun 191 inci maddesinde yer alan kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmak ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmak suçundan hükümlü olanlar ayrıca tedavi ve rehabilitasyon programlarına katılma yükümlülüğüne tabi tutulur."

MADDE 29- 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 43/A maddesinin birinci fıkrasında yer alan "bir özel hukuk tüzel kişisinin" ibaresi "bir tüzel kişinin" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 30- 3/7/2005 tarihli ve 5402 sayılı Denetimli Serbestlik Hizmetleri Kanununa 12 nci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

"Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullananlar hakkında uygulanacak tedavi ve/veya denetimli serbestlik tedbirlerine ilişkin görevler

MADDE 12/A- (1) Türk Ceza Kanununun 191 inci maddesi gereğince Cumhuriyet savcısı tarafından hakkında denetimli serbestlik tedbiri veya tedavi ve denetimli serbestlik tedbiri verilen şüpheliyle ilgili olarak denetimli serbestlik müdürlüğünce;

a) Tedaviye tabi tutulmak,

b) Belirlenen programlara katılmak,

c) Çocuklarla bir arada olmayı gerektiren ortamlarda çalışmaktan yasaklanmak,

d) Belirlenen yer veya bölgelere gitmemek,

e) Bir bölgede denetim veya gözetim altında bulunmak,

f) Eğitim kurumuna, eğitim programına veya mesleki uğraşlarına ilişkin eğitime devam etmek,

g) Belirli etkinlikleri yapmaktan yasaklanmak,

h) Gözetim altında ücret karşılığı çalıştırılmak,

ı) Silah bulunduramamak veya taşıyamamak, gerektiğinde sahip olunan silahları makbuz karşılığında adli emanete teslim etmek,

i) Her türlü taşıtları veya bunlardan bazılarını kullanamamak ve gerektiğinde makbuz karşılığında sürücü belgesini teslim etmek,

yükümlülüklerinden en az üçüne veya daha fazlasına karar verilir. Yükümlülükler, şüphelinin ihtiyacına göre bu fıkrada belirtilenlerle sınırlı olarak her aşamada değiştirilebilir veya ilave yükümlülükler getirilebilir. Gerekli görülmesi halinde denetimli serbestlik süresi içinde şüphelinin uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanıp kullanmadığının tespit edilmesi için denetimli serbestlik müdürlüğü tarafından test yapılabilir veya bu amaçla şüphelinin ilgili kuruma sevki sağlanabilir.

(2) Birinci fıkra uyarınca tedaviye tabi tutulmak yükümlülüğüne karar verildiği takdirde bu karar derhal ilgili sağlık kurumuna gönderilir. Bu durumda şüpheli, sağlık kurumunda ayakta veya yatarak tıbbi tedaviye tabi tutulur. Sağlık kurumu, gerekli görmesi halinde şüphelinin rehabilitasyon amaçlı programlara katılmasına da karar verir. Şüpheli, uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanıp kullanmadığının tespiti için her zaman sağlık kurumunca çağrılabilir, kolluk görevlileri aynı amaca yönelik olarak şüpheliyi sağlık kurumuna yönlendirebilir. Kolluk görevlileri sağlık kurumunun çağrısının gerçekleştirilmesi bakımından sağlık kurumuna yardım etmekle görevlidir.

(3) Soruşturma evresinde veya bu madde uyarınca belirlenen yükümlülüklerin yerine getirilmesi sırasında Cumhuriyet savcısı veya yetkili kamu görevlileri, 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 432 nci maddesinde yer alan koşulların bulunması halinde ayrıca bu durumu, yetkili vesayet makamına bildirir.

(4) Yükümlülüklerin belirlenmesi veya yerine getirilebilmesi bakımından gerekli görülmesi halinde bu madde uyarınca yapılacak iş ve işlemler hakkında şüphelinin ailesine bilgi verilebilir veya ailesinden bilgi istenebilir.

(5) Şüpheli, bu madde uyarınca yapılan işlemlerin kanun veya diğer mevzuat hükümlerine aykırı olduğu gerekçesiyle iki hafta içinde şikâyet yoluyla Cumhuriyet savcısına başvurabilir. Cumhuriyet savcısı bu başvuruları gecikmeksizin değerlendirir.

(6) Bu madde hükümleri Türk Ceza Kanununun 191 inci maddesinin sekizinci fıkrası uyarınca verilecek kararlar bakımından da uygulanır. Bu durumda beşinci fıkra uyarınca yapılacak başvurular, kararı veren mahkemece değerlendirilir.

(7) Bu maddenin ikinci fıkrası uyarınca uygulanacak yükümlülükler ile denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezanın infaz edilmesi durumunda uygulanan tedavi ve rehabilitasyon programlarına katılma yükümlülüğü, Sağlık Bakanlığının uygun göreceği tedavi ve rehabilitasyon merkezlerinde yerine getirilir. Sağlık Bakanlığınca uygun tedavi ve rehabilitasyon merkezleri açılır. Sağlık Bakanlığınca uygun görülen kurum ve kuruluşlar tarafından da bu merkezler açılabilir. Kendiliğinden bu merkezlere başvuran kişiler de tedavi ve rehabilitasyon hizmetinden faydalandırılır. Sağlık Bakanlığının tedavi ve rehabilitasyon hizmetlerine ilişkin ihtiyaç ve talepleri tüm bakanlıklar, belediyeler ve ilgili diğer kamu kurum ve kuruluşları tarafından karşılanır.

(8) Bu madde uyarınca hakkında yükümlülüğe karar verilenler için yetki ve görevleri dahilinde tüm bakanlıklar, belediyeler ve ilgili diğer kamu kurum ve kuruluşları tarafından görevleri kapsamında eğitim, sosyal uyum ve denetim amacıyla her türlü çalışma yürütülür."

MADDE 31- 5402 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 7- (1) Bu Kanunun 12/A maddesi kapsamında yürütülecek hizmetler ile açılacak tedavi ve rehabilitasyon merkezleri için Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığınca yeterli ödenek, ilgili bakanlıkların bütçesine aktarılır. Bu hizmet ve merkezler için ihtiyaç duyulan personel, ilgili Bakanlığa sağlanır."

MADDE 32- 21/3/2007 tarihli ve 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun 19 uncu maddesinin dördüncü fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Bu Kanunun 3 üncü maddesi ile 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde belirtilen suçlardan elde edilen malvarlığı değerlerini ihbar edenler ile bu suçlardan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunu ihbar edenler hakkında da bu fıkra hükümleri uygulanır."

MADDE 33- 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 4 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "beş yüz bin" ibaresi "bir milyon" şeklinde değiştirilmiş ve aynı fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Bu fıkrada belirtilen parasal sınır, 6100 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesinin birinci fıkrasına göre artırılır."

MADDE 34- 6102 sayılı Kanunun 5/A maddesinin birinci fıkrasında yer alan "paranın ödenmesi olan alacak ve tazminat talepleri hakkında" ibaresi "para olan alacak, tazminat, itirazın iptali, menfi tespit ve istirdat davalarında," şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 35- 7/6/2012 tarihli ve 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanununun 17 nci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "yapar." ibaresi "yapar ve taraflar hazır değilse her türlü iletişim vasıtasını kullanarak hazır bulunmayan tarafları bilgilendirir." şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 36- 6325 sayılı Kanuna 17 nci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

"Milletlerarası sulh anlaşma belgelerinin icrası

MADDE 17/A- (1) 25/2/2021 tarihli ve 7282 sayılı Arabuluculuk Sonucunda Yapılan Milletlerarası Sulh Anlaşmaları Hakkında Birleşmiş Milletler Konvansiyonunun Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanunla kabul edilen Sözleşme kapsamında arabuluculuk sonucu düzenlenen sulh anlaşma belgelerinin yerine getirilmesi için icra edilebilirlik şerhinin asliye ticaret mahkemesinden alınması zorunludur.

(2) İcra edilebilirlik şerhi, tarafların kararlaştırdıkları yer mahkemesinden, kararlaştırdıkları yer yoksa sırasıyla karşı tarafın Türkiye'deki yerleşim yeri mahkemesinden, sâkin olduğu yer mahkemesinden, Türkiye'de yerleşim yeri veya sâkin olduğu bir yer mevcut değilse Ankara, İstanbul veya İzmir mahkemelerinden birinden istenebilir.

(3) İcra edilebilirlik şerhinin verilmesine ilişkin inceleme dosya üzerinden, Sözleşme hükümleri ile 18 inci madde hükmüne göre yapılır. Mahkeme, gerektiğinde gerekçesini de göstererek duruşma açabilir."

MADDE 37- 6325 sayılı Kanuna 17 nci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

"Taşınmazın devrine veya taşınmaz üzerinde sınırlı ayni hak kurulmasına ilişkin uyuşmazlıklarda arabuluculuk

MADDE 17/B- (1) Taşınmazın devrine veya taşınmaz üzerinde sınırlı ayni hak kurulmasına ilişkin uyuşmazlıklar arabuluculuğa elverişlidir.

(2) Birinci fıkra kapsamındaki uyuşmazlıklarda, tarafların yazılı olarak kararlaştırması ve arabulucunun bu kararı tutanak altına alması halinde arabulucunun talebiyle, arabuluculuk süreciyle sınırlı olmak ve konulduğu tarihten itibaren üç ayı geçmemek üzere tasarruf yetkisinin kısıtlandığına dair tapu siciline şerh verilir. Bu şerh, tarafların anlaşamaması veya tarafların şerhin kaldırılması konusunda anlaşması halinde arabulucunun talebiyle, üç aylık sürenin sonunda ise kendiliğinden kalkar.

(3) Arabuluculuk süreci sonunda tarafların anlaşması halinde anlaşma belgesi, taşınmazın devri veya taşınmaz üzerinde sınırlı ayni hak kurulmasıyla ilgili olarak kanunlarda yer alan sınırlamalar ile usul ve esaslar gözetilmek suretiyle düzenlenir.

(4) Anlaşma belgesinin icra edilebilirliğine ilişkin şerhin alınması zorunlu olup bu şerh taşınmazın bulunduğu yer sulh hukuk mahkemesinden alınır. Mahkeme yapacağı incelemede anlaşma içeriğini, arabuluculuğa ve cebri icraya elverişli olup olmadığı ve taşınmazın devri veya taşınmaz üzerinde sınırlı ayni hak kurulmasıyla ilgili olarak kanunlarda yer alan sınırlamalar ile usul ve esaslara uyulup uyulmadığı yönünden denetler; bu kapsamda kurum veya kuruluşlardan bilgi veya belge talep edebilir ve gerektiğinde duruşma açabilir.

(5) Anlaşma belgesinin icra edilebilirliğine ilişkin şerhin verilmesiyle ilgili diğer hususlar hakkında 18 inci madde hükmü uygulanır."

MADDE 38- 6325 sayılı Kanunun 18 inci maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan "Taraflar ve avukatları ile arabulucunun" ibaresi "Kanunlarda icra edilebilirlik şerhi alınmasının zorunlu kılındığı haller hariç, taraflar ve avukatları ile arabulucunun, ticari uyuşmazlıklar bakımından ise avukatlar ile arabulucunun" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 39- 6325 sayılı Kanunun 18/A maddesinin yedinci fıkrasına üçüncü cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle ve onaltıncı fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Avukatı bulunsa bile asıl tarafı da bilgilendirir."

"Arabuluculuk bürosuna başvurulmasından sonra, başvuran taraf aleyhine uyuşmazlık konusuyla ilgili olarak icra takibi yapılması durumunda, başvuran tarafın bu takibe karşı son tutanağın düzenlendiği tarihten itibaren iki hafta içinde 2004 sayılı Kanunun 72 nci maddesi uyarınca menfi tespit davası açması ve talep etmesi halinde 72 nci maddenin ikinci fıkrası hükmü uygulanır."

MADDE 40- 6325 sayılı Kanuna 18/A maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

"Bazı uyuşmazlıklarda dava şartı olarak arabuluculuk

MADDE 18/B- (1) Aşağıdaki uyuşmazlıklarda, dava açılmadan önce arabulucuya başvurulmuş olması dava şartıdır:

a) Kiralanan taşınmazların 2004 sayılı Kanuna göre ilamsız icra yoluyla tahliyesine ilişkin hükümler hariç olmak üzere, kira ilişkisinden kaynaklanan uyuşmazlıklar.

b) Taşınır ve taşınmazların paylaştırılmasına ve ortaklığın giderilmesine ilişkin uyuşmazlıklar.

c) 23/6/1965 tarihli ve 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunundan kaynaklanan uyuşmazlıklar.

ç) Komşu hakkından kaynaklanan uyuşmazlıklar.

(2) Arabuluculuk süreci sonunda tarafların anlaşması halinde anlaşma belgesi, taşınmazla ilgili olarak kanunlarda yer alan sınırlamalar ile usul ve esaslar gözetilmek suretiyle düzenlenir.

(3) Bu madde kapsamında düzenlenen anlaşma belgesinin icra edilebilirliğine ilişkin şerhin alınması zorunlu olup bu şerh taşınmazla ilgili anlaşma belgeleri bakımından taşınmazın bulunduğu yer, diğer anlaşma belgeleri bakımından ise arabulucunun görev yaptığı yer sulh hukuk mahkemesinden alınır. Mahkeme taşınmazla ilgili anlaşma belgeleri bakımından yapacağı incelemede anlaşma içeriğini, arabuluculuğa ve cebri icraya elverişli olup olmadığı ve taşınmazla ilgili olarak kanunlarda yer alan sınırlamalar ile usul ve esaslara uyulup uyulmadığı yönünden denetler; bu kapsamda kurum veya kuruluşlardan bilgi veya belge talep edebilir ve gerektiğinde duruşma açabilir.

(4) Anlaşma belgesinin icra edilebilirliğine ilişkin şerhin verilmesiyle ilgili diğer hususlar hakkında 18 inci madde hükmü uygulanır."

MADDE 41- 6325 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 3- (1) Bu maddeyi ihdas eden Kanunla, bu Kanuna eklenen 18/B maddesinin dava şartı olarak arabuluculuğa ilişkin hükümleri, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla ilk derece mahkemeleri ve bölge adliye mahkemeleri ile Yargıtayda görülmekte olan davalar hakkında uygulanmaz."

MADDE 42- 9/1/2013 tarihli ve 6384 sayılı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine Yapılmış Bazı Başvuruların Tazminat Ödenmek Suretiyle Çözümüne Dair Kanunun 4 üncü maddesinin birinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"(1) Bu Kanun kapsamında yapılacak müracaatlar hakkında karar vermek üzere Bakanlığın merkez, bağlı ve ilgili kuruluşlarında çalışan hâkim ve savcılar arasından Adalet Bakanı tarafından atanacak dokuz kişiden oluşan bir Komisyon kurulur. Komisyon Başkanı bu üyeler arasından Adalet Bakanı tarafından belirlenir. Komisyon, iş durumuna göre üç üyeden oluşan heyetler halinde de çalışabilir. Heyetlerin başkanları Bakan tarafından; heyetlerin oluşumu ve yokluklarında birbirlerinin yerine bakacak üyeler ile iş bölümü Başkan tarafından belirlenir. Başkan, Komisyonun ve heyetlerin verimli ve uyumlu şekilde çalışmasından sorumludur."

"(3) Komisyon asgari yedi üyeyle, heyetler üye tam sayısıyla toplanır; kararlar üye tam sayılarının salt çoğunluğuyla verilir."

MADDE 43- 6384 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih" ibaresi "9/3/2023 tarihi" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 44- 4/4/2013 tarihli ve 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununun 54 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"(3) Bu maddenin birinci fıkrasının (b), (d) ve (k) bentleri kapsamındaki yabancılar hakkında yapılan adli işlemler çerçevesinde yurt dışına çıkamamak şeklinde adli kontrol kararı verilmesi halinde ilgili valilik, Cumhuriyet başsavcılığı aracılığıyla 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 111 inci maddesi uyarınca bu kararın kaldırılmasını talep edebilir."

MADDE 45- 12/10/2017 tarihli ve 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Bu alacak ve tazminatla ilgili itirazın iptali, menfi tespit ve istirdat davaları hakkında da birinci cümle hükmü uygulanır."

MADDE 46- (1) 2004 sayılı Kanunun 88 inci maddesinin altıncı fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

(2) 3/7/2005 tarihli ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununun 41/H maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "hafta sonu ve resmî tatil günlerinde" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu maddeyi ihdas eden Kanunla, 6102 sayılı Kanunun 5/A maddesinin birinci fıkrası ile 7036 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasına eklenen menfi tespit ve istirdat davaları hakkındaki hüküm, 1/9/2023 tarihinde ve sonrasında açılacak davalar hakkında uygulanır.

MADDE 47- Bu Kanunun;

a) 34 üncü, 37 nci, 39 uncu, 40 ıncı, 41 inci ve 45 inci maddeleri 1/9/2023 tarihinde,

b) Diğer maddeleri yayımı tarihinde,

yürürlüğe girer.

MADDE 48- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.